

EMH Tanulmány 2017

A visszatérés hatékonysága az Európai Unió tagállamaiban: az uniós szabályokhoz és sztenderdekhez kapcsolódó kihívások és jó gyakorlatok

Tények

Magyarország a migráció szempontjából tranzitország, ezért kiemelt prioritás az ország területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszatérésének, illetve vissza nem térésének problémájának kezelése, amely hangsúlyosan jelenik meg a kormányzati politikában is (Schengen 2.0. Akcióterv, Migrációs Stratégia).

A kiutasítással és a visszaküldéssel kapcsolatos magyar szabályozás az uniós sztenderdeknel jóval szigorúbb előírásokat tartalmaz, ugyanakkor teljes mértékben összhangban van a Visszatérési irányelv előírásaival. A kiutasítás határozat kibocsátására több szerv is jogosult, ezzel is elősegítve a visszatérésének hatékonyságát.

Az ország tranzitország jellegéből adódóan a szökés veszélye igen magas, amely ellen hatóságok nem tudnak hatékonyan védekezni, így a legnagyobb kihívást az jelenti a hatóságok számára, hogy megfelelő egyensúlyt találjanak az alternatívák és az idegenrendészeti őrizet alkalmazása között.

Habár a Kormány Migrációs Stratégiája az önkéntes visszatérést részesíti előnyben, ugyanakkor az ország tranzitország jellegéből adódóan az önkéntes hazatérések száma elenyésző.

A fent említett kockázatokra tekintettel Magyarország az uniós Akciótervben a javasolt adminisztratív intézkedéseken túlmutatóan a menedékjoggal való kapcsolatos visszaéléseket úgy próbálja kiküszöbölni, hogy azt a kérelmező csakis személyesen, és a kizárólag a tranzitónákban nyújthatja be, az úgynevezett határon lefolytatott eljárás keretében. Ily módon a menekültügyi eljárásban, annak kijátszásával semmilyen módon nem nyílik lehetőség a schengeni térségen belüli jogszerűtlen tartózkodásra, és értelemszerűen - jogerős elutasító végzés esetén - a kiutasítás megghiúsítására sem. Ezért a 2017 tavaszán hatályba lépett új menekültügyi rendszer bevezetése óta az Akciótervben foglalt gyakorlati végrehajtása Magyarországon elenyészővé vált.

1. fejezet: A harmadik országbeli állampolgárok visszatérésével kapcsolatos nemzeti helyzet áttekintése

1. kérdés Kérjük nyújtson áttekintést a Visszatérési Irányelv végrehajtására vonatkozó nemzeti intézkedésekről (beleértve a Visszatérési Irányelvhez kapcsolódó bírói joggyakorlatot, értelmezést és jogeseteket) vagy ezzel egyenértékű szabványokat (a Visszatérési Irányelv hatálya alá nem tartozó tagállamok esetén.)

A Visszatérési Irányelv átültetése teljes körűen megtörtént a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.), illetve az annak végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Harmvhr.). A szabályozást tekintve elmondható, hogy a magyar szabályozás összességében sokkal szigorúbb szabályokat vezet be mint amelyeket a Visszatérési Irányelv előír. Emellett 2015-ben a magyar

Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt (a továbbiakban: Btk.) a 2015. évi CXL. tv. kiegészítette a határzár tiltott átlépésének (Btk. 352/A. §), a határzár megrongálásának (Btk. 352/B. §) valamint a határzárrel kapcsolatos építési munka akadályozásának (Btk. 352/C. §) atényállásaival.

2. kérdés Használja-e az Ön tagállama a Visszatérési Irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában előírt eltérést??¹ *Igen/Nem*

Kérem, hogy írja le az általános szabályt illetve ez alóli legfontosabb kivételeket

Amennyiben igen:

- a) Azon harmadik országbeli állampolgárok kategóriái akik vonatkozásában ez a derogáció alkalmazandó. (harmadik országbeli állampolgárok, akik belépést elutasították és/vagy olyan harmadik országbeli állampolgárok, akiket a külső határt átlépő és / vagy harmadik országbeli állampolgárok elfognak miközben illegálisan áthaladnak és/ vagy akiket büntetőjogi szankcióként vagy büntetőjogi szankció következményeként, a nemzeti jog szerint vagy a kiadatási eljárások tárgyát képezik)
- b) Az ilyen esetekben alkalmazott visszatérítési eljárás hogyan tér el a szokásos gyakorlattól (például az önkéntes távozás időtartamát nem adják meg, a fellebbezéseknek nincs felfüggesztő hatálya stb.)

3. kérdés Kérem jelezze a nemrég bekövetkezett politikai, illetve jogi változásokat (Vagyis a 2015-2016-os migrációs helyzetet követő, vagy az 2017 márciusában kiadott európai bizottsági ajánlás eredményeként történt változásokat).

Magyarország Büntető törvénykönyvét a 2015. évi CXL. tv. kiegészítette a határzár tiltott átlépésével (Btk. 352/A. §), a határzár megrongálásával (Btk. 352/B. §), illetve a határzárrel kapcsolatos építési munka akadályozásával (Btk. 352/C. §). Ezen felül a Btk. kiutasítási része kiegészült azzal, hogy aki a fent nevezett bűncselekményeket elköveti azt végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása mellett, az országból is ki kell utasítani.

Így ezekben az esetekben, amennyiben a kiutasítás határozott ideig tart, annak tartama a kiszabott szabadságvesztés tartamának kétszerese, de legalább két év. A kiutasítás tartamát években, hónapokban és napokban is meg lehet állapítani. A határzár megrongálásának Btk.-ba való elhelyezésének oka, hogy a rongálás jelenlegi szabályozásának értelmében az ötvenezer forintot el nem érő kár nem minősül bűncselekménynek, csupán szabálysértésnek, míg ötszázezer forintos kárig pedig egy évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett vétségnek. Az államhatárnak ez azonban nem biztosított volna megfelelő védelmet ezért a törvény az okozott kár mértékétől függetlenül egy évtől öt

¹ A tagállamok dönthetnek úgyis, hogy nem alkalmazzák az irányelvet azon harmadik országbeli állampolgárokra akiktől a schengeni határellenőrzési Kódex 13. Cikkével összhangban a belépést megtagadták, vagy irreguláris határátlépést követ el a szárazföldi, vízi vagy légi határon és az illetékes hatóságok elfogtak, valamint, azon harmadik országbeli állampolgárokra, akik a cél tagállam területére való visszatérésre kötelezettek, és akik ezt követően nem szereztek tartózkodási engedélyt a tagállamban (2. cikk (2) bekezdésének b) pontja), illetve büntetőjogi szankcióként vagy büntetőjogi szankció következményeként, a nemzeti jog szerint.

évig terjedő szabadságvesztés kiszabását rendelte el a határzár megrongálása esetén.

Határzár tiltott átlépése

Btk. 352 / A. § Aki Magyarországnak az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény által védett területére a létesítményen keresztül jogosulatlanul belép, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

a) fegyveresen,

b) felfegyverkezve,

c) tömegzavargás résztvevőjeként követik el.

(3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt fegyveresen vagy felfegyverkezve tömegzavargás résztvevőjeként követi el, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a (2) vagy (3) bekezdésben meghatározott bűncselekmény halált okoz.

352/B. § (1) Aki az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítményt, illetve eszközt megsemmisíti vagy megrongálja, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

a) fegyveresen,

b) felfegyverkezve,

c) tömegzavargás résztvevőjeként követik el.

(3) Aki az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt fegyveresen vagy felfegyverkezve tömegzavargás résztvevőjeként követi el, öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) A büntetés tíz évtől húsz évig terjedő szabadságvesztés, ha a (2) vagy (3) bekezdésben meghatározott bűncselekmény halált okoz.

Határzárral kapcsolatos építési munka akadályozása

352/C. § Aki az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény építésével vagy karbantartásával kapcsolatos munkavégzést akadályozza, ha más bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Ezen felül a 41/2016. (III. 9.) Korm. rendelet mondja ki a a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet Magyarország egész területére történő elrendelését. Emellett pedig a 2017. évi XX. törvény módosítja a válsághelyzet elrendelésével, fennállásával és megszüntetésével összefüggően a 2007. évi I. (Met) illetve 2007. évi II. törvény (Harmtv.) számos szabályát. A módosítások szabályozzák a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet elrendelésnek lehetőségét, ennek során alkalmazható ideiglenes igénybevételt, az egyes hatósági rendelkezést, az eljárási szabályokat, tehát összességében a tranzit zónára vonatkozó szabályokat.

4. kérdés Az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok kiutasítása prioritást élvez az Ön tagállamába? **Igen/Nem**

Ha igen, kérjük, nyújtson rövid áttekintést az Ön tagállamában a visszatéréssel kapcsolatos nemzeti vitáról. Kérjük, jelölje meg a vita kulcsfontosságú pontjait és a vitában részt vevő szereplőket, és hivatkozzon a szolgáltatott információkra. A nemzeti viták forrása lehet nemzeti médiajelentések, parlamenti viták, valamint civil szervezetek / civil szervezetek vagy nemzetközi szervezetek nyilatkozatai vagy jelentései.

A 2014 óta tartó migrációs válság során megerősítést nyert, hogy **Magyarország a migráció szempontjából továbbra is tranzitországnak** minősül. Az irreguláris migránsok többsége csak azért nyújt(ott) be Magyarországon menedékkérelmet, hogy ezzel lassítsa az unió területéről történő kiutasítását, illetve az eljárás enyhébb szabályait kihasználva tovább folytassa útját Nyugat-Európa felé. Ezért a migrációval összefüggő visszaélésekkel szembeni hatékony fellépés érdekében jelenleg **Magyarországon kiemelt kérdésnek számít az ország területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszatérésének, illetve vissza nem térésének problémája.**

Magyarország **Migrációs Stratégiájában**² hangsúlyos szerepet kap az illegális bevándorlás elleni küzdelem többek között a határellenőrzések hatékonyságának fokozása, valamint a származási és tranzit országokkal való globális partnerség kialakítása révén. Kiemelt szerepet kap a visszaélőkkel szembeni intézkedések azonnali és elmaradhatatlan jogkövetkezményeinek érvényre juttatása.

A stratégia célkitűzései között nevesíti a humánus, az önkéntes visszatérést előnyben részesítő, hatékony és fenntartható visszatérés megvalósítását. Ahogy a szárazföldi úton történő, EU-tagállamok területén keresztüli tranzitálás igénybevételének fokozása, illetve más uniós tagállamokkal való együttműködés körének bővítése is az önkéntesen hazatérők humánus visszatérésének biztosítása érdekében. Emellett az önkéntes és szankciók nélküli hazatérés preferálásához szükséges intézkedések megvalósítása a megfelelő ösztönzők révén szintén nevesítve lett a stratégiában.

Mindezek mellett jelenleg is fennálló migrációs válság kezelésére a magyar kormány által 2016. április 15-én bejelentett tízpontos **Schengen 2.0 Akcióterv**³ értelmében az illegális migránsokat vissza kell küldeni a biztonságos származási vagy tranzitországokba, a visszafogadásra és visszatérésre vonatkozó megállapodásokat kell kötni származási és tranzitországokkal, és velük együttműködve kell érvényre juttatni.

² 1698/2013. (X. 4.) Korm. határozat (Migrációs Stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020. ciklusban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs Alaphoz kapcsolódó hétéves stratégiai tervdokumentum) 42-43. és 52 o.

³ Forrás: <http://www.kormany.hu/hu/miniszterelnoki-kabinetiroda/hirek/tizpontos-akcioterv-a-migracios-valsag-kezelesere> 5. és 6. pontok (letöltés: 2017. augusztus 10.)

2. fejezet: Kiutasítási határozatok szisztematikus kibocsátása

5. kérdés Melyek az illetékes hatóságok a kiutasítási határozat meghozatalánál?

Magyarországon három szerv felelős a kiutasítási határozat meghozataláért: a menekültügyi hatóság, az idegenrendészeti hatóság és a bíróság.

A **menekültügyi hatóság** a kiutasítási határozatot akkor hozhat, amikor menekültügyi kérelmet elutasítja és egyúttal döntésében rendelkezik harmadik országbeli állampolgár kiutasításáról és kitoloncolásáról, valamint megállapítja a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát is.⁴ A menekültügyi hatóság által elrendelt kiutasítást és kitoloncolást az idegenrendészeti hatóság hajtja végre.⁵

Az idegenrendészeti hatósága **2007. évi II. törvény (továbbiakban: Harmtv.)** alapján megállapítja, hogy a Magyarország területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár tartózkodásra a továbbiakban már nem jogosult, a tartózkodási engedély kérelmét elutasító vagy a tartózkodásra jogosító okmányát visszavonó határozatában, a harmadik országbeli állampolgárt - az e törvényben meghatározott esetek kivételével - az Európai Unió tagállamainak területéről kiutasítja. A harmadik országbeli állampolgár a kiutasítással szemben jogorvoslattal a tartózkodási engedély kérelmet elutasító vagy a tartózkodásra jogosító okmányt visszavonó határozattal szembeni jogorvoslat során élhet.⁶

Emellett a harmadik országbeli állampolgárral szemben a bíróság is tudja a kiutasítás büntetését alkalmazni bírósági eljárás során. Így amennyiben a bíróság kiutasítás büntetését alkalmaz, vagy az idegenrendészeti hatóság megállapítja, hogy a harmadik országbeli állampolgárral szemben a kiutasítás e törvényben meghatározott feltételei fennállnak, az idegenrendészeti hatóság a döntésében a harmadik országbeli állampolgárt az - az e törvényben meghatározott esetek kivételével - Európai Unió tagállamainak területéről kiutasítja.⁷

6a. kérdés Az Ön tagállam tartózkodik-e attól, hogy az alábbi esetekben kiutasítási határozatot állítson ki az irregulárisan tartózkodó harmadik országbeli számára?

- a) A harmadik országbeli állampolgár tartózkodási helye ismeretlen; **Igen/Nem**
- b) A harmadik országbeli állampolgár személy azonosításának, illetve útiokmányának hiányában; **Igen/Nem**
- c) Egyéb (kérem, részletezze)

Az ismeretlen helyen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárral szemben beutazási és tartózkodási tilalom rendelhető csak el⁸, tekintettel arra, hogy a kiutasítás elrendelése személyhez kötött. Így az ismeretlen helyen, illetve nem Magyarország területén tartózkodó személlyel szemben az eljáró hatóság a beutazási és tartózkodási tilalmat határozattal rendeli el.⁹ Azonban fontos megjegyezni, hogy a magyar terminológiában az ismeretlen helyen tartózkodó-, és a hatósági idézésre nem megjelenő harmadik országbeli állampolgár egymást nem átfedő személyi kör.

A kiutasítás elrendelhető a személyazonosság megállapítása előtt és úti okmány hiányában is (a személyazonosság megállapítása és - amennyiben a kiutaztatáshoz szükséges - az úti okmány

⁴ a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 45. § (5) bekezdés

⁵ Met. 45. § (8) bekezdés

⁶ Harmtv. 42. § (1) bekezdése

⁷ Harmtv. 42. § (2) bekezdés

⁸ Harmtv. 43. § (1) bekezdés

⁹ a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi. I. törvény 39.§

beszerzése a kiutasítás végrehajtására irányuló eljárásban is megtörténhet). Példának okáért a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal rendszeresen jár el bemondott adatok alapján, tekintettel arra, hogy a kiutasítást előkészítő őrizet időtartama alatt a külföldi személyazonossága általában visszaigazolásra nem kerül, ilyenkor a kitoloncolási eljárás során szerzik be a hazatérési okmányt.¹⁰

Ezen felül a kiutasítás végrehajtását a kiutasítás feltételeinek biztosításáig, így különösen az úti okmány, vízum, menetjegy beszerzéséig fel lehet függeszteni. A felfüggesztést elrendelő végzés ellen azonban már nincs helye jogorvoslatnak.¹¹ Azonban nem kerülnek ki utasításra azon harmadik országbeli állampolgárok, akik más Unió tagállam bilaterális egyezmény alapján visszafogad.¹²

6b. kérdés A fenti 6a ponttal kapcsolatban, létezik-e olyan intézkedés az Ön tagállamában, mellyel hatékonyan megtalálják és elfogják azokat az irregulárisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat, akiknek tartózkodási helye ismeretlen? *Igen/ **Nem***

Amennyiben igen, kérem fejtse ki az intézkedés típusát.

Az ismeretlen helyen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár körözése elrendelhető¹³, amelyeket kötelező priorizálni a rendelkezésre álló nyilvántartásokban, így a körözési és az idegenrendészeti nyilvántartásban is. Azonban sok esetben nem vezet eredményre.

6c. kérdés Az Ön tagállama kiutasítási határozatot kiállít a kilépéskor észlelt illegálisan tartózkodóval szembe? *Igen/Nem*

Kérjük ismertesse röviden a fenti általános szabály alóli fontosabb kivételeket.

A hatályos jogszabályok nem tesznek kivételt a tekintetben, hogy a jogsértésre az ország mélységében vagy kilépéskor derül fény, ugyanis mindegyik esetben az általános szabályok szerint kell eljárni.

Eszerint az idegenrendészeti hatóság idegenrendészeti kiutasítást rendel el azzal a harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki jogellenesen lépte át Magyarország államhatárát, vagy megkísérelte azt; aki az e törvényben meghatározott tartózkodási feltételeket nem teljesíti; aki az előírt munkavállalási engedély vagy az e törvényben előírt engedély nélkül folytatott keresőtevékenységet; akinek a beutazása és tartózkodása a nemzetbiztonságot, a közbiztonságot vagy a közrendet sérti vagy veszélyeztet; vagy akinek a beutazása és tartózkodása a közegészséget sérti vagy veszélyeztet.¹⁴

A fenti szabály alapján azonban nem kerül kiutasításra azon harmadik országbeli állampolgár, akit az Európai Unió más tagállamának hatósága határozatával a nemzetbiztonság vagy a közbiztonság súlyos és tényleges megsértése vagy veszélyeztetése, a határozatot hozó állam törvénye alapján legalább egyévi szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetéséért kiszabott bírósági ítélet, súlyos bűncselekmény elkövetésének gyanúja, vagy a külföldiek beutazására vagy tartózkodására vonatkozó jogszabályok súlyos megsértése miatt utasított ki.¹⁵

Azonban az idegenrendészeti hatóság nem utasítja ki azt a jogszerűtlenül tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt sem, aki menedékjog iránti kérelmét nyújtott be¹⁶, illetve akit az Európai Unió

¹⁰ Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal tájékoztatása alapján.

¹¹ Harm. tv. 48.§ (3) bekezdés

¹² Harm. tv. 45/B. §

¹³ Harmtv. 68. §

¹⁴ Harmtv. 43. § (2) bekezdés

¹⁵ Harmtv. 45/A. § (1) bekezdés

¹⁶ Harmtv. 45/C. § (1) bekezdés

más tagállama 2009. január 13-át megelőzően kötött kétoldalú visszafogadási egyezmény vagy más megállapodás alapján visszafogad.¹⁷ Ezen esetekben a visszafogadási egyezmény alapján történő visszaadásról az idegenrendészeti hatóság végzéssel dönt, mellyel szemben a harmadik országbeli állampolgár a végzés közzétételétől számított huszonnégy órán belül végrehajtási kifogást terjeszthet elő. A végrehajtási kifogásnak a visszaadás végrehajtására nincs halasztó hatálya, és a kitoloncolás szabályait kell alkalmazni.

Az idegenrendészeti hatóság azonban nem utasítja ki azt a jogszerűtlenül tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt, aki a menedékgjog iránti kérelmét a tranzitónában¹⁸ vagy a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet elrendelése alatt¹⁹ nyújtotta be.²⁰

7. kérdés Az Ön tagállama a kiutasítási határozattal együtt állítja ki a harmadik országbeli állampolgár jogszerű tartózkodásának megszüntetéséről szóló végzést? ***Igen/Nem***

Amennyiben nem, abban az esetben mikor állítják ki a kiutasítási határozatot? Kérem ismertesse.

A kiutasítást elrendelő határozatnak tartalmaznia kell:

a) a mérlegelési szempontokat a családi kapcsolatára tekintettel tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár idegenrendészeti kiutasításáról szóló döntések esetén,²¹

b) a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát,

c) annak az államnak a megnevezését, ahová a kiutasítás végrehajtása történik,

d) az Európai Unió tagállamainak - e törvényben meghatározott esetben az ország - területéről történő önkéntes távozás teljesítésének határnapját,

e) figyelmeztetést arra, hogy ha a harmadik országbeli állampolgár a kiutasításnak önként nem tesz eleget, az idegenrendészeti hatóság kitoloncolja, és

f) az arcképmás készítésének, valamint az ujjnyomat rögzítésének tűrésére vonatkozó kötelezettség előírását.

A kiutasítást elrendelő határozat ellen fellebbezésnek nincs helye, a határozat bírói felülvizsgálatát annak közzétételétől számított nyolc napon belül lehet kérni. A bíróság a keresetet a keresetlevél beérkezésétől számított tizenöt napon belül bírálja el.²²

A jogerős kiutasítást, valamint a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát az útlevelebe be kell jegyezni. A bejegyzéstől el kell tekinteni, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár az Európai Unió más tagállama által kiadott érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik. A bejegyzéstől el lehet tekinteni, amennyiben a külföldi vállalja az ország önkéntes elhagyását vagy önkéntes hazatérési program keretében hagyja el az országot.²³

8. kérdés Az Ön országának szabályai engedik annak lehetőségét, hogy autonóm tartózkodási engedélyt vagy egyéb olyan engedélyt adjanak, amely tartózkodást enged szolidaritási, humanitárius vagy egyéb okokból a területükön szabálytalanul tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok számára? ***Igen/Nem***

¹⁷ Harmtv. 45/B. § (1) bekezdés

¹⁸ Met. 71/A. § b) pont

¹⁹ Met. IX/A. Fejezet

²⁰ Harmtv. 45/C. §

²¹ Harmtv. 45. § (1)-(6) bekezdései

²² Harmtv. 46. § (2) bekezdés

²³ Harmtv. 46. § (4) bekezdés

Amennyiben igen, kérjük fejtse ki bővebben az engedély típusát, illetve a harmadik országbeli állampolgárt akinek biztosítják.

Amennyiben nincs olyan biztonságos ország, amely az érintett harmadik országbeli állampolgárt befogadja, a visszairányítás végrehajtásának vagy a kiutasítás végrehajtásának tilalma (non-refoulement) esetén a menekültügyi hatóság a harmadik országbeli állampolgárt befogadottként ismeri el, és intézkedik a humanitárius tartózkodási engedély kiadásáról.²⁴ A visszairányítás, illetve a kiutasítás nem rendelhető el és nem hajtható végre olyan ország területére, amely az érintett tekintetében nem minősül biztonságos származási vagy biztonságos harmadik országnak, így különösen, ahol a harmadik országbeli állampolgár faji, vallási, nemzeti hovatartozása, egy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása vagy politikai véleménye miatt üldöztetés veszélyének lenne kitéve, továbbá olyan állam területére vagy olyan terület határára sem, ahol nyomós oknál fogva tartani lehet attól, hogy a visszairányított, illetve a kiutasított harmadik országbeli állampolgárt halálra ítélik, kínozzák vagy más embertelen bánásmódnak, büntetésnek teszik ki.²⁵

Emellett a jogszerű tartózkodási törvényi feltételek hiányában az idegenrendészeti hatóság humanitárius célból tartózkodási engedéllyel látja el azt a harmadik országbeli állampolgárt, akivel szemben elrendelt idegenrendészeti kiutasítás, valamint beutazási és tartózkodási tilalom 12 hónap eltelté utáni visszavonása esetén, amennyiben a kiutasítás végrehajtása érdekében az idegenrendészeti hatósággal együttműködött, a számára előírt magatartási szabályokat betartotta és rendszeres megjelenési kötelezettségét teljesítette, valamint nem áll büntetőeljárás hatálya alatt, illetve nem minősül büntetett előéletűnek.²⁶

A humanitárius célból kiadott tartózkodási engedély érvényességi ideje a fenti esetekben egy év, amely alkalmanként legfeljebb egy évvel meghosszabbítható.²⁷ Nem hosszabbítható meg, illetve azt vissza kell vonni, ha

- a) a kiadására okot adó körülmény már nem áll fenn;
- b) a harmadik országbeli állampolgár tartózkodási jogosultság megszerzése érdekében az eljáró hatósággal hamis adatot, valótlan tényt közölt;
- c) a visszavonást a kiadást indítványozó hatóság vagy szerv az a) pontban meghatározott vagy más okból kezdeményezi.²⁸

A fentiekén kívül ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolással kell ellátni azt a harmadik országbeli állampolgárt aki azért tartózkodik a jogszerű tartózkodás időtartamát meghaladóan Magyarország területén, mert kiutazását humanitárius, nem önhibájából eredő személyes vagy elháríthatatlan ok fennállása akadályozza.²⁹ Az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás kizárólag Magyarország területén történő tartózkodásra jogosít, ki- és visszautazást nem tesz lehetővé, a harmadik országbeli állampolgár kiutazásakor érvényét veszti, és azt kilépéskor a harmadik országbeli állampolgárnak le kell adnia.³⁰ Az igazolás érvényességi ideje legfeljebb három hónap, amely alkalmanként legfeljebb három hónappal meghosszabbítható. Nem hosszabbítható meg, illetve azt vissza kell vonni, ha a kiállítására okot adó körülmény már nem áll fenn.³¹

9a. kérdés Az Ön tagállamában a kiutasítási határozatnak korlátlan időtartama van? *Igen/Nem*

²⁴ Harmtv. 52/A. § (1) bekezdés

²⁵ Harmtv. 51. § (1) bekezdés

²⁶ Harmtv. 29. § (1a) bekezdés

²⁷ Harmtv. 29. § (2) bekezdés b) és f) pontok

²⁸ Harmtv. 29. § (3) bekezdés

²⁹ Harmtv. 30. § (1) bekezdés c) pont

³⁰ Harmtv. 30. § (5) bekezdés

³¹ Harmtv. 30. § (2) bekezdés a) pont és (4) bekezdés

A magyar Btk. szankciórendszerét a jogkövetkezmények kettőssége jellemzi, mivel a büntetések töltene be elsődleges, meghatározó szerepet, míg az intézkedési nemek inkább kiegészítő jelleggel prevenciók céljára szolgálnak. Ezen szankciórendszerben a magyar Btk. a kiutasítást, mint büntetést alkalmazza, amely határozott vagy végleges hatályú lehet. Az előbbi esetben a kiutasítás időtartama egy évtől tíz évig terjedhet. Ezek közül is speciális az, aki a határozat tiltott átlépését (Btk. 352/A. §), a határozat megrogálását (Btk. 352/B. §), valamint a határozattal kapcsolatos építési munka akadályozását (Btk. 352/C. §) követi el, ugyanis ezekben az esetekben kiszabott végrehajtandó szabadságvesztés mellett, a kiutasítás sem mellőzhető. Ennek fényében tehát ha a kiutasítás határozott ideig tart, annak tartama a kiszabott szabadságvesztés tartamának kétszerese, de legalább két év. A kiutasítás tartamát így években, hónapokban és napokban is meg lehet állapítani. Ezzel szemben végleges hatállyal az utasítható ki, akit tízévi vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztésre ítélnék, a bűncselekmény kiemelkedő súlya miatt, az elkövetés jellege miatt, vagy az elkövető kapcsolatai miatt - vagy ha az országban tartózkodása a közbiztonságot jelentősen veszélyeztetné. Ez azonban a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyre nem vonatkozik, mivel ők végleges hatállyal nem utasíthatóak ki.³² A végleges hatályú kiutasítás alól a bíróság azonban kiutasítottat **kérelmére** mentesítheti, ha a kiutasítás óta tíz év eltelt, és a kiutasított arra érdemes.

Nyugszik az elévülés a végrehajtás felfüggesztése időtartama alatt, illetve a végrehajtás elévülését bármely végrehajtási cselekmény megszakítja. Azonban a döntés jogerőre emelkedésétől számított tíz év elteltével a határozat már nem hajtható végre.

9.b. kérdés Amennyiben nem, milyen mennyi ideig a érvényes a kiutasítási határozat?

Lásd feljebb.

10. kérdés Rendelkezik-e Ön tagállama bármilyen mechanizmussal, amely figyelembe veszi az érintett harmadik országbeli állampolgárok egyéni helyzetében bekövetkező változásokat, ideértve a visszatoloncolás kockázatát is, mielőtt végrehajtaná a visszaküldést? **Igen/Nem**

Amennyiben igen, kérem részletezze ezen mechanizmust:

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy senki nem utasítható ki olyan államba, vagy nem adható ki olyan államnak, ahol az a veszély fenyegeti, hogy halálra ítélik, kínozzák vagy más embertelen bánásmódnak, büntetésnek vetik alá.³³

Az idegenrendészeti hatóság minden esetben megvizsgálja, hogy az érintett személy visszairányításának elrendelése illetve végrehajtása a non-refoulement tilalmába ütközik-e. Az idegenrendészeti hatóság a non-refoulement követelményét a visszairányítás, illetve a kiutasítás elrendelésével és végrehajtásával kapcsolatos eljárásában köteles vizsgálni.³⁴

Amennyiben a visszairányítás elrendelése vagy végrehajtása során a non-refoulement tilalom fennállása tekintetében kétség merül fel, az eljáró idegenrendészeti hatóság a menekültügyi hatóságtól véleményt kér, amely a megkeresést soron kívül teljesíti. Az eljáró idegenrendészeti hatóság a kiutasítás elrendelésére irányuló eljárásban vagy a kiutasítás végrehajtása során a non-refoulement követelmény fennállásának vizsgálata érdekében köteles beszerezni a menekültügyi hatóság véleményét, amely a megkeresést soron kívül teljesíti. A menekültügyi hatóság véleményében foglaltaktól az eljáró idegenrendészeti hatóság nem térhet el. Nem kell vizsgálni a tilalom fennállását, ha a visszairányítás EGT-tagállam területére történik. A menekültügyi hatóság a menekültügyi eljárása során a kiutasítás elrendelése előtt a non-refoulement követelmény fennállását a menekültügyi eljárásban vizsgálja.³⁵

³² Btk. 60.§

³³ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) XIV. cikk (2) bekezdés

³⁴ Harmtv. 52. § (1) bekezdés

³⁵ Harmvhr. 124. § (2) és (3) bekezdések

A bíróság által elrendelt kiutasítás végrehajtásának tilalmát pedig a büntetés-végrehajtási bíró állapítja meg. Ebben az esetben a kiutasított ugyanazon ítélet végrehajtása kapcsán egy alkalommal közvetlenül kérelemmel fordulhat a büntetés-végrehajtási bíróhoz a kiutasítási akadály megállapítása érdekében. Amennyiben a kiutasított a büntetés-végrehajtási bíróhoz címzett kérelmét az idegenrendészeti hatósághoz nyújtja be, azt - az idegenrendészeti hatóság véleményével kiegészítve - haladéktalanul meg kell küldeni a büntetés-végrehajtási bírónak. A büntetés-végrehajtási bíró eljárásának a kiutasítás végrehajtására halasztó hatálya van. A büntetés-végrehajtási bíró a kérelemről nyolc napon belül dönt.³⁶ Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár ez irányú kérelmével közvetlenül a büntetés-végrehajtási bíróhoz fordult, a bíróság, illetve az ügyész megkeresi a menekültügyi hatóságot, amely soron kívül véleményt nyilvánít a non-refoulement tilalom fennállása tekintetében.³⁷

Amennyiben nincs olyan biztonságos ország, amely az érintett harmadik országbeli állampolgárt befogadja, a visszairányítás végrehajtásának vagy a kiutasítás végrehajtásának tilalma esetén a menekültügyi hatóság a harmadik országbeli állampolgárt befogadottként ismeri el és intézkedik a humanitárius tartózkodási engedély kiadásáról.³⁸

11. kérdés Az Ön tagállama szisztematikusan beilleszti a kiutasítási határozatba azon információt, hogy a harmadik országbeli állampolgárnak a tagállam területét egy harmadik ország fele kell elhagynia? *Igen/Nem*

Kérem röviden foglalja össze a legfontosabb kivételeket a fenti általános szabály alól.

Az idegenrendészeti vagy menekültügyi hatóság a kiutasítást elrendelő döntésének, illetve a bíróság által elrendelt kiutasítás végrehajtását elrendelő végzésnek tartalmaznia kell azt az országot, ahova a kiutasítás végrehajtása történik.³⁹ Emellett a jogerős kiutasítást, valamint a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát az útlevelebe is be kell jegyezni. A bejegyzéstől azokban az esetekben kell eltekinteni, ha a harmadik országbeli állampolgár az Európai Unió más tagállama által kiadott érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik. A bejegyzéstől el lehet tekinteni, ha a külföldi vállalja az ország önkéntes elhagyását vagy önkéntes hazatérési program keretében hagyja el az országot.⁴⁰

Azt az államot, ahová a kiutasítás végrehajtása történik, az alábbiak szerint kell meghatározni:

- a) valamely schengeni állam, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár ezen állam által kiadott, érvényes tartózkodási engedéllyel rendelkezik,
- b) az Európai Unió valamely tagállama, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár ezen tagállam által a 2003/109/EK irányelv alapján kiállított, huzamos tartózkodói jogállást igazoló tartózkodási engedéllyel, vagy egyéb érvényes tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkezik,
- c) az az állam, amely a harmadik országbeli állampolgárt visszafogadni köteles,
- d) az az állam, ahol a harmadik országbeli állampolgár szokásos tartózkodási helye van,
- e) a harmadik országbeli állampolgár állampolgársága szerinti állam,

³⁶ Harmtv. 52. § (2)-(4) bekezdések

³⁷ Harmvhr. 124. § (1) bekezdés

³⁸ Harmtv. 52/A. §

³⁹ Harmtv. 46. § (1) bekezdés

⁴⁰ Harmtv. 46. § (4) bekezdés

f) bármely más állam, ahová a harmadik országbeli állampolgár beutazhat.

Az a) és b) pontban foglaltak kivételével a kiutasítás végrehajtása nem történhet az Európai Unió valamely tagállamának területére.⁴¹

3. fejezet: Szökés veszélye

12. kérdés Az Ön tagállamában a következő elemek/magatartások esetén lehetőség van a szökés veszélyére vonatkozó vélelem megdöntésére?

6. Tábla A szökés kockázatának értékelése

Elemek/magatartások	Igen/ Nem	Megjegyzés
Az azonosítási eljárás során az együttműködés elutasítása, például: hamis vagy hamisított okmány használata, létező okmány megsemmisítése vagy elrejtése, vagy az ujjlenyomat adásának visszautasítása	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
A kiutasítás végrehajtása ellen való csalárd, ellenséges magatartás	Igen	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
A kiutasítási döntés elutasításnak kifejezett kijelentése	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
Az önkéntes távozásra nyitva álló idő során az együttműködés elutasítása	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
A tagállomkban valamilyen súlyos bűncselekmény miatt elítélték	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
Korábbi szökés mint bizonyíték	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.

⁴¹ Harmvhr. 118. §

Félrevezető információk nyújtása	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
A szökés megakadályozására irányuló intézkedések be nem tartása	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
A már meglévő belépési tilalom be nem tartása	Nem	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
Pénzügyi forrás hiánya	Igen	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
Meg nem engedett másodlagos mozgás egy másik tagállamba	Igen	A hatóság egyedileg értékeli határozatában.
Egyéb (kérem, fejtse ki)		<p>Az idegenrendészeti hatóság a kitoloncolás végrehajtásának biztosítása érdekében idegenrendészeti őrizetbe veheti azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki</p> <p>a) a hatóság elől elrejtőzött, vagy a kitoloncolás végrehajtását más módon akadályozza,</p> <p>b) a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy meghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn,</p> <p>c) a kötelező tartózkodásra kijelölt helyen előírt magatartási szabályokat súlyosan vagy ismételten megsértette,</p> <p>d) a számára előírt hatóság előtti megjelenési kötelezettséget felszólításra sem teljesítette, és ezzel akadályozza az idegenrendészeti eljárás lefolytatását, vagy</p> <p>e) szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.⁴²</p>

Q13. Milyen intézkedések állnak rendelkezésre az Ön tagállamában, hogy az önkéntes távozásra nyitva álló időtartam alatt a szökés kockázatát elkerülje?

a) Rendszer jelentkezés a hatóságoknál; ***Igen/Nem***

⁴² Harmtv. 54.§

- b) Egy nagyobb pénzügyi letét(óvadék) kérése; *Igen/Nem*
- c) Dokumentum benyújtása; *Igen/Nem*
- d) Kijelölt helyen való tartózkodásra való kötelezés; *Igen/ Nem*
- e) Egyéb (kérem fejtse ki)

Nem releváns.

14. kérdés Kérjük, jelezzen minden olyan kihívást, amely szökés kockázatának meghatározásával kapcsolatban jelen van az Ön tagállamában. Erre a kérdésre válaszolva kérjük jelezze, hogy a feltárt probléma kinél minősül kihívásnak és jelölje meg az rendelkezésre bocsátott információk forrásait (például meglévő tanulmányok / értékelések, az illetékes hatóságoktól kapott információk vagy esetjog)?

Magyarország migrációs szempontból **tranzit országnak számít**, tekintettel arra, hogy a jogellenesen belépő személyek többségének az a célja, hogy továbbutazzanak az Európai Unió más országaiba.

Emellett a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának 2013-ban kiadott összefoglaló véleménye⁴³ általánosságban javasolta az őrizet-hosszabbítási jogkörben eljáró bíróságoknak alkalmazni az idegenrendészeti őrizet hosszabbítása helyett enyhébb kényszerintézkedések alkalmazását. Egyes esetekben a bíróság magánszállás esetén akkor is az enyhébb kényszerintézkedés alkalmazását támogatja, ha más a körülmény az idegenrendészeti hatóság álláspontja szerint az őrizet fenntartását indokolja. A hatóság gyakorlati tapasztalatai alapján ez azt eredményezi, hogy az ügyfelek ezen esetekben kivonják magukat az eljárás alól.

15. kérdés Kérjük, írjon példát az Ön tagállamában lévő jó gyakorlatokról, amelyekkel a tagállam meghatározza a szökés kockázatát, és amennyire csak lehetséges jelezze, hogy a szóban forgó gyakorlatot ki nevezi sikeresnek, mióta működik, alkalmassága és hatékonysága is bizonyítva van egy (Független) értékelésen keresztül. Kérjük, hivatkozzon minden olyan információ forrásra, amely támogatja a szóban forgó gyakorlatok "jó gyakorlatként" való megismerését (pl. Értékelő jelentések, tudományos tanulmányok, civil szervezetek és nemzetközi szervezetek tanulmányai)

A szökés veszélyének mérlegelésére az idegenrendészeti őrizet elrendelése során kerül értékelésre, amikor az őrizet hosszabbítása tárgyában dönteni jogosult független bíróság előtt indokolni szükséges, hogy egyéb, enyhébb kényszerintézkedés alkalmazása miért nem elegendő.

Ennek során értékelésre kerül, hogy a külföldi állampolgár a schengeni térségbe történő beutazása és tartózkodása során idegenrendészeti szempontból jogkövető módon járt-e el, a jogsértés ellenére kereste-e a kapcsolatot a hatósággal, megjelenési kötelezettségének eleget tett-e, vagy elfogására és hatóság elé állítására rendőrségi intézkedés során került-e sor. Figyelembe veszik továbbá, hogy a külföldi életkörülményei, lakhatása rendezett-e, vállalja, hogy a kitoloncolás végrehajtása során együttműködik a hatóságokkal. Amennyiben az ügyfél a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn akkor is idegenrendészeti őrizet elrendeléséről fognak rendelkezni, amennyiben

⁴³ http://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/idegenrendeszeti_osszefoglalo_velemen_y_kuria.pdf (letöltés: 2017. augusztus 16.)

igazolt szálláshelye van.

Rendszerint idegenrendészeti őrizet kerül elrendelésre azzal a harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.

Az ügyek megfelelő egyedi értékeléseit támasztja alá, hogy őrizet meghosszabbítása iránt indítvány esetén ezeknek a bíróság többnyire helyt ad. Azon kevés esetben, ahol az őrizet fenntartásának indokoltságára vonatkozó indítványt a bíróság elutasítja, azon esetekben is kivétel nélkül kivonják magukat a kitoloncolási eljárás alól, és ismeretlen helyre távoznak.

4. fejezet: A kiutasítási határozatok hatékony végrehajtása

16. kérdés Az Ön tagállami nemzeti joga rendelkezik bármilyen szankcióról olyan harmadik országbeli állampolgárokkal szembe, akik nem tesznek eleget a kiutasítási határozatnak vagy szándékosan akadályozzák a visszatérési folyamatot?

Amennyiben igen, kérem írja le a szankciót és annak tartalmát:

Magyarország területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt idegenrendészeti eljárás lefolytatása, illetve kitoloncolás végrehajtásának biztosítása érdekében a Harmtv. alapján az idegenrendészeti hatóság **idegenrendészeti őrizetben** veheti. **Alternatív intézkedésként úti okmány elvétele, vagy kijelölt helyen való tartózkodás elrendelése** alkalmazható az érintett külföldivel szemben.

Így az idegenrendészeti hatóság a **kitoloncolás végrehajtásának biztosítása** érdekében **idegenrendészeti őrizetbe** veheti azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki:

- a hatóság elől elrejtőzött, vagy a kitoloncolás végrehajtását más módon akadályozta,
- a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn,
- a kötelező tartózkodásra kijelölt helyen előírt magatartási szabályokat súlyosan vagy ismételten megsértette,
- a számára előírt hatóság előtti megjelenési kötelezettséget felszólításra sem teljesítette, és ezzel akadályozza az idegenrendészeti eljárás lefolytatását.
- szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.⁴⁴

Az idegenrendészeti őrizetnek az a), illetve b) pontja alapján történő elrendelése előtt az idegenrendészeti hatóság mérlegeli, hogy a kitoloncolás végrehajtása a úti okmány elvétele, vagy kijelölt helyen való tartózkodás elrendelése mellett biztosítható-e.⁴⁵

A Harmtv. 48 § (2) bekezdése alapján a kiutasítás végrehajtásának biztosítása érdekében az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgár úti okmányát elveheti. Emellett lehetősége van az idegenrendészeti hatóságnak a harmadik országbeli állampolgár **kijelölt helyen való tartózkodásának** elrendeléséhez, ha a harmadik országbeli állampolgár visszairányítását vagy kiutasítását Magyarország nemzetközi egyezményben vállalt kötelezettsége miatt nem lehet elrendelni, illetve végrehajtani; kiskorú, és vele szemben őrizet elrendelésének lenne helye; vele szemben őrizet elrendelésének lenne helye, és vele együtt Magyarország területén tartózkodó kiskorú gyermeke az őrizet elrendelése esetén felügyelet nélkül maradna; az őrizet határideje letelt, de az őrizet elrendelésére alapul szolgáló ok továbbra is fennáll; a harmadik országbeli állampolgár humanitárius célú tartózkodási

⁴⁴ Harmtv. 54. § (1) bekezdés a)-e) pontok

⁴⁵ Harmtv. 54. § (2) bekezdés

engedéllyel rendelkezik; a harmadik országbeli állampolgár kiutasítás hatálya alatt áll, és a megélhetéséhez szükséges anyagi és lakhatási feltételekkel nem rendelkezik; vele szemben idegenrendészeti őrizet elrendelésének lenne helye, és az őrizet rá nézve - különös tekintettel egészségi állapotára, életkorára - aránytalanul súlyos hátránnyal járna.⁴⁶

Az elrendelő határozatban meg kell határozni: az ügyfél kötelező tartózkodási helyét, a tartózkodás magatartási szabályait, és ha a tartózkodási hely nem közösségi szállás vagy befogadó állomás, a hatóság előtti időszakonkénti megjelenés kötelezettségét is. A magatartási szabályok meghatározása során rendelkezni kell arról is, hogy a kijelölt tartózkodási helyet elrendelő határozatban meghatározott megye közigazgatási területét a harmadik országbeli állampolgár nem hagyhatja el, kivéve, ha humanitárius célú tartózkodási engedéllyel rendelkezik, vagy azt külön kérelemre az idegenrendészeti hatóság engedélyezte. A kötelező tartózkodási helyet közösségi szálláson vagy befogadó állomáson lehet kijelölni, ha a harmadik országbeli állampolgár magát eltartani nem képes, megfelelő lakással, anyagi fedezettel vagy jövedelemmel, eltartásra köteles meghívóval, eltartásra kötelezhető hozzátartozóval nem rendelkezik.⁴⁷

4.1. KÖLCSÖNÖN ELISMERÉS

17. kérdés Az Ön tagállama szisztematikusan elismer a területén tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó, más tagállam által kibocsátott kiutasítási határozatot? **Igen/Nem**

Kérem röviden írja le a gyakorlatot és jelezzen minden kivételt a fent jelölt általános szabály alól.

Részben. A hazai szabályozás rögzíti, hogy az idegenrendészeti hatóság nem utasítja ki azt a harmadik országbeli állampolgárt, akit az Európai Unió más tagállamának hatósága határozatával

- a) a nemzetbiztonság vagy a közbiztonság súlyos és tényleges megsértése vagy veszélyeztetése,
- b) a határozatot hozó állam törvénye alapján legalább egyévi szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetéséért kiszabott bírósági ítélet,
- c) súlyos bűncselekmény elkövetésének gyanúja, vagy
- d) a külföldiek beutazására vagy tartózkodására vonatkozó jogszabályok súlyos megsértése miatt utasított ki.

Emellett azonban szükséges megjegyezni, hogy kiutasító határozat a legkritább esetben áll a hatóságok rendelkezésére, és számtalan esetben a beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő SIS figyelmeztető döntéshez, vagy az önkéntes visszatérésre kötelezéshez a többi tagállam által kibocsátott alakszerű határozat nem társul.⁴⁸

Ha igen az Ön tagállama:

- a) Kezdeményez eljárást annak érdekében, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár visszatérjen a harmadik országba; *Igen/Nem*
- b) Kezdeményez eljárást annak érdekében, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár visszatérjen a kiutasítási határozatot kibocsátó tagállamba; *Igen/Nem*
- c) Egyéb (kérem fejtse ki)

⁴⁶ Harmtv. 62. § (1) bekezdés

⁴⁷ Harmtv. 62. § (1)-(3) bekezdés

⁴⁸ Harmtv. 45/A. § (1) bekezdés

Nem releváns.

Amennyiben nem, kérem fejtse ki azon okot, amiért az Ön tagállama nem ismeri el más tagállam kiutasítási határozatát.

Lásd feljebb.

4.2 ÚTIOKMÁNYOK

18. kérdés Az Ön tagállama a 2016/1953 rendelettel összhangban állít ki Európai Visszatérési Útiokmányt visszaküldéshez? ***Igen/Nem***

Amennyiben igen, milyen esetekben állítják ki ezeket?

A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal állít ki afgán állampolgárok részére ilyen útiokmányt a "Joint Way Forward on migration issues between Afghanistan and EU" alapján.

Ezeket a dokumentumokat a harmadik országok általában elfogadják? ***Igen/Nem***

Kérem jelezzen a fenti általános szabály alóli kivételt.

Ezzel szemben a Rendőrség az új rendelet szerinti Európai Visszatérési Útiokmányt még nem állított ki. Az 1994. november 30-i tanácsi **ajánlás alapján**⁴⁹ harmadik országba történő visszatéréshez abban az esetben állított ki útiokmányt, ha koszovói hazatérési engedéllyel rendelkező koszovói állampolgárok hazautaztatása hatósági kísérettel, Szerbián keresztül szárazföldi úton történt. Ennek oka az volt, hogy a szerb hatóságok nem fogadták el a koszovói hazatérési engedélyt, azonban az általunk kiállított laissez-passer-val a koszovóiak beléptetését és átutazását hatósági kísérettel területükön engedélyezték.

19. kérdés Az Ön tagállamában milyen eljárás követi a harmadik országtól útiokmány kiadás, illetve európai útiokmány elismerésének kérését? Kérem röviden írja le a vonatkozó hatóságokat, akik felelősek ezen kérelmek kiállításáért, (adott esetben mindegyik dokumentum típusára vonatkozóan, például laissez-passer, EU úti okmányok stb.) És a határidőt, amelyen belül ezeket harmadik országok előtt be kell nyújtani.

Amennyiben Magyarország, illetve az Európai Unió és a harmadik ország között visszafogadási egyezmény van hatályban, az úti okmány kiadására irányuló eljárás az Országos Rendőr-főkapitányság az illetékes, minden más esetben a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal hatáskörébe tartozik. Ezekben a magyar hatóságok a harmadik ország illetékes külképviseletét átiratban keresik meg a kiutasított harmadik országbeli állampolgár személyes adatainak, ujjnyomatának, és arcképének egyidejű megküldésével. Amennyiben a személyazonosság megállapításra került a harmadik ország kiállítja az úti okmányt. A határidő valamennyi visszafogadási egyezményben, illetve végrehajtási jegyzőkönyvben rögzítésre került.

4.3. AZ ŐRIZET ALKALMAZÁSA A KIUTASÍTÁSI ELJÁRÁSOKBAN

20a. kérdés Az Ön tagállamában lehetőség van arra, hogy a harmadik országbeli állampolgárt őrizetbe vegyenek a kiutasítási eljárás keretében? ***Igen/Nem***

⁴⁹ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/1953 RENDELETE, A jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszaküldéséhez kiállított európai úti okmány létrehozásáról, valamint az 1994. november 30-i tanácsi ajánlás hatályon kívül helyezéséről

Kérem írja le az általános szabályt és az alóli kivételeket:

Igen, Magyarország területén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt (menedékkérő kivételével) idegenrendészeti eljárás lefolytatása, illetve kitoloncolás végrehajtásának biztosítása érdekében az idegenrendészeti hatóság **idegenrendészeti őrizet**ben veheti. Így az idegenrendészeti hatósága a **kitoloncolás végrehajtásának biztosítása** érdekében idegenrendészeti őrizetbe veheti azt a harmadik országbeli állampolgárt: aki a hatóság elől elrejtőzött, vagy a kitoloncolás végrehajtását más módon akadályozza; aki a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn; aki a kötelező tartózkodásra kijelölt helyen előírt magatartási szabályokat súlyosan vagy ismételten megsértette; aki számára előírt hatóság előtti megjelenési kötelezettséget felszólításra sem teljesítette, és ezzel akadályozza az idegenrendészeti eljárás lefolytatását, vagy aki szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.⁵⁰

Emellett az idegenrendészeti hatóság az idegenrendészeti eljárás lefolytatása érdekében **kiutasítást előkészítő őrizetbe** veheti azt a harmadik országbeli állampolgárt, akinek kétoldalú visszafogadási egyezmény alapján az Európai Unió más tagállama részére visszaadása folyamatban van.⁵¹

Az idegenrendészeti őrizetet azonban nem lehet korlátlanul alkalmazni, ugyanis **meg kell szüntetni**, ha a kiutasítás végrehajtásának feltételei biztosítottak; nyilvánvalóvá válik, hogy a kiutasítást nem lehet végrehajtani; az őrizet elrendelésétől számítva hat, illetve 12 hónap - eltelt;

a harmadik országbeli állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelme alapján a törvényben meghatározottak szerint jogosult a Magyarország területén való tartózkodásra, vagy a harmadik országbeli állampolgár menekültügyi őrizet hatálya alá kerül.⁵²

20b. kérdés Amennyiben igen, kérjük jelölje meg a harmadik országbeli állampolgár fogvatartásának indokát:

- a) Amennyiben fennáll a szélsőséges veszélye, **Igen/Nem**
- b) Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár megakadályozza vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését, vagy a visszatérési eljárást; **Igen/Nem**
- c) Egyéb (kérem fejste ki).

Lásd 20a.

21. kérdés Az Ön tagállama milyen gyakran használ őrizetet kitoloncolás céljából? Kérem töltsse ki a lenti táblázatot referencia évek szerint. (12 hónapot fedd le egy periódus, Január elsejétől egészen december 31-ig).⁵³

⁵⁰ Harmtv. 54. § (1) bekezdés

⁵¹ Harmtv. 55. § (1) bekezdés

⁵² Harmtv. 54. § (6) bekezdés

2. táblázat Harmadik országbeli állampolgárok őrizete 2012-2016 közötti

	2012	2013	2014	2015	2016	Megjegyzés
Az őrizetben tartott harmadik országbeli állampolgárok teljes létszáma	5919	4246	4841	7843	2048	
Az őrizetben tartott férfi harmadik országbeli állampolgárok létszáma	5569	4051	4672	7366	1977	
Az őrizetben tartott női harmadik országbeli állampolgárok létszáma	350	195	169	476	71	
Az őrizetben lévő családok száma						Nincs ilyen jellegű adatgyűjtés.
Az őrizetben lévő kísérő nélküli kiskorúak létszáma	-	-	-	-	-	Kísérő nélküli kiskorú nem vehető őrizetbe.

22a. kérdés Ön tagállamában, mi az őrizet leghosszabb ideje (a nemzeti jogban vagy a gyakorlatban meghatározott módon)?

Az idegenrendészeti őrizet legfeljebb **hetvenkét órára** rendelhető el, amelyet az őrizet helye szerint illetékes járásbíróság a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolásáig, alkalmanként legfeljebb hatvan nappal meghosszabbíthat. Az idegenrendészeti őrizet hat hónap elteltével további, legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható, ha a kiutasítás végrehajtása minden szükséges intézkedés megtétele ellenére azért tart tovább hat hónapnál, mert az érintett harmadik országbeli állampolgár nem működik együtt a hatósággal, vagy a kitoloncoláshoz szükséges okmányok beszerzése a harmadik országbeli állampolgár származási országának, vagy az őt visszafogadási egyezmény alapján visszafogadni vagy egyébként befogadni köteles állam hatóságainak eljárása miatt elhúzódik. Az idegenrendészeti őrizetet

határozattal kell elrendelni, és azt a közléssel egyidejűleg végre kell hajtani.⁵⁴

A kiutasítást előkészítő őrizet legfeljebb **hetvenkét órára** rendelhető el, amelyet az őrizet helye szerint illetékes járásbíróság a harmadik országbeli állampolgár személyazonosságának vagy tartózkodása jogszerűségének tisztázásáig, de legfeljebb harminc napig meghosszabbíthat. A kiutasítást előkészítő őrizetet szintén határozattal kell elrendelni, és azt a közléssel egyidejűleg végre kell hajtani.⁵⁵ Az őrizetet elrendelő hatóságnak az őrizet meghosszabbítására irányuló indítványához csatolnia kell a harmadik országbeli állampolgár személyazonosságának és tartózkodása jogszerűségének megállapítására, illetve az idegenrendészeti őrizet első hat hónapos időtartama alatt a kiutasítására tett intézkedésekre vonatkozó tájékoztatást, amelyet a harmadik országbeli állampolgár jogi képviselőjének vagy a kijelölt ügygondnoknak is meg kell küldeni. Az őrizetet elrendelő hatóságnak az őrizet hat hónapon túli időtartama alatt az őrizet meghosszabbítására irányuló indítványához csatolnia kell az érintett harmadik országbeli állampolgár együttműködésének hiányára, vagy a kitoloncoláshoz szükséges okmányok beszerzése vonatkozásában a harmadik országbeli állampolgár származási országa, visszafogadására vagy befogadására köteles állam hatóságai eljárásának elhúzódását alátámasztó tényekre vonatkozó tájékoztatást, amelyet a harmadik országbeli állampolgár jogi képviselőjének vagy kirendelt ügygondnokának is meg kell küldeni.⁵⁶

22b. kérdés Rendelkezik a nemzeti jogszabálya olyan kivételekről, amely esetében a fogvatartás maximálisan megengedett időtartama meghaladható? **Igen/Nem**

Kérem fejtse ki, hogy milyen körülmény esetén:

Lásd 22a. kérdés.

23a. kérdés Az Ön tagállamában az idegenrendészeti őrizetet közigazgatási hatóság vagy bíróság rendeli el?

a) Bírói szerv;

b) **Közigazgatási hatóság;**

Az idegenrendészeti őrizetet az idegenrendészeti hatóság határozatával rendeli el. Azonban az idegenrendészeti őrizet legfeljebb hetvenkét órára rendelhető el, amelyet az őrizet helye szerint illetékes járásbíróság a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolásáig, alkalmanként legfeljebb hatvan nappal meghosszabbíthat. Így elrendelni bíróság nem rendeli, el de az őrizet hosszabbításához szükséges a jóváhagyása.

c) Mindkettő, bíróság és közigazgatási hatóság is:

23b. kérdés Amennyiben az idegenrendészeti őrizetet a közigazgatási hatóságok rendelik el, kérjük, részletesebb írja le az őrizet törvényességének felülvizsgálatára vonatkozó eljárást és a felülvizsgálás időközét?

⁵⁴ Harmtv. 54. § (3)-(5) bekezdés

⁵⁵ Harmtv. 55. § (2)-(3) bekezdések

⁵⁶ Harmvhr. 128. §

a) Az őrizet jogszerűségét a bíró hivatalból vizsgálja: **Igen** / Nem
Ha igen, mennyivel az őrizet kezdete után?

b) Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár az őrizet jogszerűségét vitatja, akkor az őrizet törvényességét bíró vizsgálja meg; **Igen/Nem**

Amennyiben igen, a harmadik országbeli állampolgár eljárás kezdeményezését követően, mennyi időn belül?

Az idegenrendészeti őrizetet **határozattal** kell elrendelni, és azt a közléssel egyidejűleg végre kell hajtani. Az idegenrendészeti őrizet legfeljebb **hetvenkét órára** rendelhető el, amelyet az őrizet helye szerint illetékes járásbíróság a harmadik országbeli állampolgár kitoloncolásáig, alkalmanként legfeljebb hatvan nappal meghosszabbíthat. Az idegenrendészeti őrizet hat hónap elteltével további, legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható, ha a kiutasítás végrehajtása minden szükséges intézkedés megtétele ellenére azért tart tovább hat hónapnál, mert az érintett harmadik országbeli állampolgár nem működik együtt a hatósággal, vagy a kitoloncoláshoz szükséges okmányok beszerzése a harmadik országbeli állampolgár származási országának, vagy az őt visszafogadási egyezmény alapján visszafogadni vagy egyébként befogadni köteles állam hatóságainak eljárása miatt elhúzódik.⁵⁷ Az idegenrendészeti hatóság az őrizet hetvenkét órán túli meghosszabbítását az elrendeléstől számított huszonnégy órán belül indoklással együtt indítványozhatja a járásbíróságnál. A bíróság az idegenrendészeti őrizetet alkalmanként legfeljebb hatvan nappal hosszabbíthatja meg. Az idegenrendészeti őrizet további hatvan nappal történő meghosszabbítását az idegenrendészeti hatóság indítványozhatja a bíróságnál úgy, hogy az indítvány a meghosszabbítás esedékességének napját megelőző nyolc munkanapon belül a bírósághoz megérkezzen.⁵⁸

24a. kérdés Az Ön tagállamában, a harmadik országbeli állampolgár őrizetét a harmadik országbeli állampolgár kérelmére, vagy hivatalból vizsgálják felül? Felhívjuk a figyelmet arra, hogy míg a fent említett Q23b hivatkozik az őrizet jogszerűségének felülvizsgálatára, a Q24a, Q24b és 24c alpont a harmadik országbeli állampolgár őrizetének időtartamának felülvizsgálatára vonatkozik.

Lásd. 23a. és b. kérdés

24b. kérdés Az Ön tagállamában milyen gyakran vizsgálják felül a harmadik országbeli állampolgár őrizetét? (*pl. két hetente, havonta*)?

Az idegenrendészeti hatóság az idegenrendészeti őrizetet maximum hetvenkét órára rendelheti el. Az őrizet meghosszabbítást kérheti az illetékes járásbíróságtól, amely az idegenrendészeti őrizetet alkalmanként legfeljebb hatvan nappal hosszabbíthatja meg. Tehát az őrizetet legfeljebb hetvenkét órán belül, illetve alkalmanként legfeljebb hatvan naponként vizsgálják felül.⁵⁹ Ezzel szemben, a kiutasítást előkészítő őrizetet a hatóság legfeljebb hetvenkét órára rendelheti el, amit az illetékes járásbíróság legfeljebb harminc napig meghosszabbíthat. Tehát ebben az esetben legfeljebb hetvenkét órán belül felülvizsgálja a bíróság az őrizetet.⁶⁰

24c. kérdés Az Ön tagállamában a harmadik országbeli állampolgár idegenrendészeti őrizete bíróság vagy közigazgatási hatóság által van felülvizsgálva?

a) **Bíróság esetén:**

⁵⁷ Harmtv. 54. § (3)-(5) bekezdés

⁵⁸ Harmtv. 58. §

⁵⁹ Harmtv. 54 § (3)-(4) bekezdés, 58. § (2) bekezdés

⁶⁰ Harmtv. 55. § (3) bekezdés

Minden esetben bíróság vizsgálja felül az idegenrendészeti őrizet jogszerűségét.

b) Közigazgatási hatóság:

--

c) Mind a bíróság, mind a közigazgatási hatóság:

Például: az őrizetet általában a közigazgatási hatóságok vizsgálják felül, de hosszabb ideig tartó őrizet esetén bíróság (egy hónapon át)

25. kérdés Hány idegenrendészeti őrzött szállás volt nyitva és mekkora volt ezek teljes kapacitása (hány hely volt a szálláson) 2016. december 31. napján? Kérem egészítse ki a lenti táblázatot, jelölje, hogy hány hely áll rendelkezésre férfiakra, nőkre, családokra és kísérő nélküli kiskorúakra.⁶¹

3. táblázat: **Őrzött szállások kapacitása 2016. december 31. napján**

2016. december 31. Megjegyzés napja			
Őrzött szállások száma		4	
Helyek száma/ egyes kategóriák	Férfi	397	
	Nő		
	Családok	46	A családok , az egyedülálló nők és egyéb különleges bánásmódot igénylő személyek, házaspárok az erre a célra kialakított, 46 fő elhelyezésére alkalmas őrzött szálláson kerülnek elhelyezésre.
	Kísérő nélküli kiskorú	Nem releváns.	Nem vehető őrizetbe.
	Összes	443	

26. kérdés Hogyan méri fel az Ön tagállama a fogvatartási helyek számát? (például: az ágyak száma, egy főre jutó négyzetméter.)

Férőhelyek száma alapján kerül felmérésére a fogvatartási helyek száma.

27. kérdés Az Ön tagállamában a kitoloncolási eljárásban érintett harmadik országbeli állampolgár őrizetét speciális létesítményekben hajták-e végre (pl: kitoloncolásra várók őrizete)? *Igen/Nem*

Kérem röviden fejtse ki a főbb kivételeket az általános szabály alól.

Nincs kivétel ez alól.

Amennyiben nem, kérem részletezze, hogy milyen fajta létesítményt használnak a harmadik országbeli állampolgárok őrizetére?

Harmadik országbeli állampolgárok őrizetét az idegenrendészeti hatóság főszabály szerint az erre a célra kijelölt helyen fogatosítja.⁶² Idegenrendészeti őrzött szállás a személyes szabadságában korlátozott külföldi elhelyezésére szolgáló, az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet céljaira sajátosan kialakított létesítmény.⁶³

Őrzött szállás olyan épületben vagy épületrészben létesíthető, ahol

- a) az őrizetben lévő harmadik országbeli állampolgárok elhelyezésére szolgáló helyiségekben fejenként legalább 15 m³ légtér és 5 m² mozgástér, a házastársak és a kiskorú gyermekkel rendelkező családok részére különálló - a családtagok számára is figyelemmel - legalább 8 m² mozgásteret magában foglaló lakótér,
- b) az étkezés, a szabadidő eltöltésére beleértve a kiskorú őrizetes korának megfelelő játék- és rekreációs tevékenységet, illetve a látogatók fogadására alkalmas közösségi helyiség,
- c) az engedélyezett férőhelyek számának megfelelő számú, nemenként elkülönített, hideg-meleg folyóvízzel ellátott mosdó és zuhanyozó, valamint WC helyiségek,
- d) háziorvosi minimum feltételeknek megfelelő orvosi rendelő,
- e) orvosi vizsgálat céljára szolgáló helyiség és egészségügyi elkülönítő helyiség,
- f) szabadlevegőn való tartózkodásra alkalmas terület,
- g) az országos településrendezési és építési követelmények és a hatósági előírások szerinti megvilágítás,
- h) az intézmény szünetmentes áramellátása,
- i) látogatók fogadására szolgáló külön helyiség,
- j) telefonhasználati lehetőség,
- k) az őrizetben lévő harmadik országbeli állampolgárok és a személyzet elhelyezésére szolgáló helyiségekben, az orvosi szobában, a látogatók fogadására szolgáló helyiségekben, az ételmezést ellátó helyiségekben, valamint a közösségi célú helyiségekben ablak és természetes szellőzés biztosítható.⁶⁴

Idegenrendészeti őrzött szállás főszabály szerint rendőrségi fogda vagy büntetés-végrehajtási intézet területén nem létesíthető.⁶⁵ Ettől el lehet térni például olyan sürgős helyzet esetén, amikor kiutasítandó harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy száma előre nem látott súlyos terhet ró az őrzött szállások kapacitására, illetve az idegenrendészeti hatóságra⁶⁶ és amennyiben az elhelyezés őrzött szálláson nem megoldható.⁶⁷ Ebben az esetben az idegenrendészeti hatóság az őrizetet az idegenrendészeti őrzött szállástól eltérő helyen fogatosíthatja a Visszatérési Irányelvvel összhangban az Európai Bizottságot is tájékoztatja. Ha ilyen kivételes helyzet fennállása idején az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgárok elhelyezésére büntetés-

⁶² Harmtv. 61. § (1) bekezdés

⁶³ Harmtv. 2. § u) pont

⁶⁴ Harmvhr. 129. § (1) bekezdés

⁶⁵ Harmvhr. 129. § (2) bekezdés

⁶⁶ Harmtv. 61/A. § (1) bekezdés

⁶⁷ Harmvhr. 129. § (2a) bekezdés

végrehajtási intézetben kerül sor, az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtásának szabályairól 27/2007. (V. 31) IRM rendelet őrzött szállásra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.⁶⁸

28a. kérdés Az Ön tagállama szembesült-e olyan szükséghelyzettel, hogy nagy számú harmadik országbeli állampolgárt kellene visszaküldeni amely előre nem látható súlyos terhet rótt a fogvatartási létesítmények kapacitására vagy a közigazgatási vagy a bírói állományra? **Igen/Nem**

Kérem részletezze, hogy ez mikor történt:

Ha a kiutasítandó harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy száma előre nem látott súlyos terhet ró az őrzött szállások kapacitására, illetve az idegenrendészeti hatóságra. az őrizetre nem az általános szabály alkalmazandó, az az idegenrendészeti őrizetet büntetés végrehajtási intézetben is végre lehet hajtani a Visszatérési Irányelvvel összhangban. A fenti meghatározott esetben a kivételes helyzet fennállása idejére az idegenrendészeti hatóság az őrizet hét napon túli meghosszabbítását az elrendeléstől számított öt napon belül indítványozhatja a járásbírósnál.⁶⁹

A Visszatérési Irányelv 18. cikk (2) bekezdése alapján Magyarország 2015. novemberében jelentette be az Európai Bizottságnál, hogy a Visszatérési Irányelvvel összhangban az őrizetet nem idegenrendészeti fogdákból hajtja végre átmenetileg, a harmadik országbeli állampolgárok nagy száma miatt. Magyarország 2016. év első félévében értesítette az Európai Bizottságot az átmeneti derogáció okának megszűnéséről.

28b. kérdés Az Ön tagállama képes lenne e biztosítani a Visszatérési Irányelv 16. cikkében meghatározott fogvatartási feltételekre vonatkozó előírásokat, harmadik országbeli állampolgárok speciális kategóriáinak (például a dublini ügyekben) kivételesen nagy számban való őrzött szálláson való elhelyezésükkor? **Igen/ nem**

Amennyiben a kiutasítandó harmadik országbeli állampolgárok kivételesen nagy száma előre nem látott súlyos terhet ró az őrzött szállások kapacitására, illetve az idegenrendészeti hatóságra⁷⁰ és idegenrendészeti hatóság az őrizetet a Harmtv. 61. § (1) bekezdésben foglaltaktól eltérő helyen foganatosíthatja például büntetés-végrehajtási intézet területén,⁷¹ akkor is a 27/2007. (V. 31) IRM rendelet őrzött szállásra vonatkozó, a Visszatérési Irányelv 16. cikkében meghatározott feltételeknek megfelelő rendelkezéseit kell alkalmazni.⁷²

28c. kérdés Amennyiben igennel válaszolt a 28a kérdésre, kérjük részletesen ismertesse szóban forgó helyzeteket, és nyújtson tájékoztatást arról, hogy tagállamában született-e bármilyen derogációról, az általános idegenrendészeti őrizet feltételeiről és a szertend időközönként történő bírósági felülvizsgálatáról (pl. veszélyhelyzetben az őrzött szállások kapacitásának növelése céljából az őrizetet büntetés-végrehajtási intézetben is végre lehet hajtani).

Lásd 28.a.

4.4. AZ ŐRIZET ALTERNATÍVÁINAK ALKALMAZÁSA A KIUTASÍTÁSI ELJÁRÁSOKBAN

29. kérdés Kérem jelölje, hogy milyen alternatív őrizet elérhető a harmadik országbeli állampolgárok számára az Ön országában, és továbbítson információkat az alternatívák gyakorlati megszervezéséről az alábbi táblázat kitöltésével.

⁶⁸ az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtásának szabályairól 27/2007. (V. 31) IRM rendelet 1. § (3) bekezdés

⁶⁹ Harmtv. 61/A. § (1) bekezdés

⁷⁰ Harmtv. 61/A. § (1) bekezdés

⁷¹ Harmtv. 61/A. § (3) bekezdés

⁷² 27/2007. (V. 31) IRM rendelet 1. § (3) bekezdés

4. táblázat: Az őrizet alternatívái

Az őrizet alternatívája	Igen/Nem (kérem foglalja össze egy rövid összefoglalóban)
<p>Jelentési kötelezettség (pl: rendszeres jelentkezési kötelezettség a rendőrségen vagy a menekültügyi hatóság előtt)</p>	<p>Kijelölt tartózkodási hely elrendelése esetén a harmadik országbeli állampolgár ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolása hosszabbítása végett rendszeresen kell, hogy jelentkezzen az idegenrendészeti hatóság előtt.</p> <p>A menekültügyi hatóság hasonló eljárást folytat menedékkérők részére kiállított humanitárius tartózkodásra jogosító engedély kibocsátása mellett, míg rendőrség előtti megjelenési kötelezettség hazánkban a büntetőeljárás keretében elrendelt lakhelyelhagyási tilalom, mint biztosítási intézkedés keretében rendelhető el.</p>
<p>Az útlevél vagy más útiokmány kötelező átadása</p>	<p>A kiutasítás végrehajtásának biztosítása érdekében az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgár úti okmányát elveheti.</p>
<p>Lakhely követelménye (pl: meghatározott címen való tartózkodás)</p>	<p>Az idegenrendészeti hatóság a harmadik országbeli állampolgár kijelölt helyen való tartózkodását rendelheti el, ha</p> <ul style="list-style-type: none"> a) a harmadik országbeli állampolgár visszairányítását vagy kiutasítását Magyarország nemzetközi egyezményben vállalt kötelezettsége miatt nem lehet elrendelni, illetve végrehajtani; b) kiskorú, és vele szemben őrizet elrendelésének lenne helye; c) vele szemben őrizet elrendelésének lenne helye, és vele együtt Magyarország területén tartózkodó kiskorú gyermeke az őrizet elrendelése esetén felügyelet nélkül maradna; d) az őrizet határideje letelt, de az őrizet elrendelésére alapul szolgáló ok továbbra is fennáll; e) a harmadik országbeli állampolgár humanitárius célú tartózkodási engedéllyel rendelkezik; f) a harmadik országbeli állampolgár kiutasítás hatálya alatt áll, és a megélhetéséhez szükséges anyagi és lakhatási feltételekkel nem rendelkezik; g) vele szemben az 54. § (1) bekezdés a) vagy b) pontja alapján idegenrendészeti őrizet elrendelésének lenne helye, és az őrizet rá nézve - különös tekintettel egészségi állapotára, életkorára - aránytalanul súlyos hátránnyal járna.⁷³

⁷³ Harmtv. 62. § (1) bekezdés

<p>Óvadékkal (biztosítékkal vagy anélkül)</p> <p>Ha a letét/óvadék alternatívaként rendelkezésre áll a tagállamában, kérjük, adjon tájékoztatást arról, hogy milyen összeg került meghatározásra, és ki lehet biztosítékot adó személyként kijelölni (például családtag, nem kormányzati szervezet vagy közösségi csoport)</p>	<p>A menekültügyi eljárás során ismert a menekültügyi óvadék fogalma. A menekültügyi hatóság az eljárása során vizsgálja, hogy az elismerését kérő rendelkezésre állása menekültügyi óvadék letételével biztosítható-e.</p> <p>Az idegenrendészeti eljárásban azonban pénzbeli óvadékkal az idegenrendészeti őrizet nem váltható ki, különös tekintettel arra, hogy az idegenrendészeti hatóság a menetjegy megvásárlásához, valamint az úti okmány beszerzéséhez szükséges pénzüsszeget az eljáró idegenrendészeti hatóság lefoglalhatja. A lefoglalandó pénzt bárki átadhatja a hatóság számára, abból azonban önmagában nem következik az őrizet megszüntetése. a hazatérési és együttműködési hajlandóság valós voltára azonban enged következtetni, ami enyhébb kényszerintézkedés alkalmazását indokolhatja.</p>
<p>Elektronikus ellenőrzés (nyomkövető)</p>	<p>Nem. Idegenrendészeti eljárásban nem alkalmazott.</p>
<p>Biztosítékot adó személy</p> <p>Ha ez a fogvatartás alternatívája elérhető a tagállamában, kérjük, adja meg, hogy kik lehetnek ezek (például családtag, nem kormányzati szervezet vagy közösségi csoport)</p>	<p>Csekély mértékben. A kiutasítás önkéntes, vagy toloncos voltának meghatározása során, valamint a kényszerintézkedés megválasztása során az idegenrendészeti hatóság figyelembe veheti a családtagok befogadói nyilatkozatát, a követségi kéréseket.</p>
<p>Engedélyezés gondozóra és gondozási tervre</p>	<p>Nem.</p>
<p>Közösségi kezelési program</p>	<p>Nem.</p>
<p>Egyéb elérhető alternatív eszköz</p>	<p>Nem.</p>

30. kérdés Kérjük, jelölje meg a őrizet végrehajtásával és / vagy a őrizet alternatíváival kapcsolatos bármely kihívást az Ön tagállamában.

Kérjük a kérdésre válaszolva, jelölje meg a forrást!

Nem releváns.

31. kérdés

Kérjük, írjon példát az Ön tagállamában lévő jó gyakorlatokról, az idegenrendészeti őrizet és az alternatív őrizet végrehajtása kapcsán, és amennyire csak lehetséges jelezze, hogy a szóban

forgó gyakorlatot ki nevezi sikeresnek, mióta működik, alkalmassága és hatékonysága is bizonyítva van egy (független) értékelésen keresztül. Kérjük, hivatkozzon minden olyan információ forrásra, amely támogatja a szóban forgó gyakorlatok "jó gyakorlatként" való megismerését (pl. Értékelő jelentések, tudományos tanulmányok, civil szervezetek és nemzetközi szervezetek tanulmányai) Kérjük, írjon le minden olyan példát a helyes gyakorlatokról, amelyek a tagállamokban a fogva tartás és a fogva tartás alternatíváinak végrehajtását tüntetik fel:

Az Országos Rendőrfőkapitányság a Menedék – Migránsokat Segítő Egyesülettel partnerségben – 2011 óta civil szociális és közösségi munkásokat foglalkoztat az idegenrendészeti őrzött szállásokon az őrizeteseik szabadidejének hasznos eltöltése, az információ hiányból és a meg nem értett tájékoztatásból adódó feszültség csökkentése, a sikeres hazatérés elősegítése céljából. Az Európai Visszatérési Alapból (EVA) és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapból (MMIA) finanszírozott projektek keretében egyéni konzultációs lehetőségek, közösség programok, internet hozzáférés, pszichológiai és pszichiátriai segítségnyújtás valósul meg. A projektek sikerét a Magyarországon tevékenykedő civil és nemzetközi szervezetek (UNHCR, Magyar Helsinki Bizottság, IOM) is elismerik, az EVA és az MMIA közötti lefedetlen időszakban az UNHCR egyes őrizeti helyeken anyagilag is támogatta a munkát.⁷⁴

5. fejezet: Eljárási garanciák és jogorvoslatok

32. kérdés A non-refoulement elvének illetve az Emberi Jogok Európai Egyezmény 3. cikk alkalmazhatóságának kérdése szisztematikusan vizsgálendő-e a kiutasítási döntés meghozatalára irányuló eljárás részeként? ***Igen/Nem***

Kérem, röviden ismertesse a főbb kivételeket az fent megjelölt általános szabály alól.

A visszairányítás, illetve a kiutasítás nem rendelhető el és nem hajtható végre olyan ország területére, amely az érintett tekintetében nem minősül biztonságos származási vagy biztonságos harmadik országnak, így különösen, ahol a harmadik országbeli állampolgár faji, vallási, nemzeti hovatartozása, egy meghatározott társadalmi csoporthoz tartozása vagy politikai véleménye miatt üldöztetés veszélyének lenne kitéve, továbbá olyan állam területére vagy olyan terület határára sem, ahol nyomós oknál fogva tartani lehet attól, hogy a visszairányított, illetve a kiutasított harmadik országbeli állampolgár - az Alaptörvény XIV. cikk (2) bekezdésében meghatározott - halálbüntetésnek, kínzásnak vagy más embertelen bánásmódnak, büntetésnek lenne kitéve (non-refoulement).⁷⁵

Az idegenrendészeti hatóság minden esetben megvizsgálja, hogy az érintett személy visszairányításának elrendelése illetve végrehajtása a non-refoulement tilalmába ütközik-e. Az idegenrendészeti hatóság a non-refoulement követelményét a visszairányítás, illetve a kiutasítás elrendelésével és végrehajtásával kapcsolatos eljárásában köteles vizsgálni.⁷⁶

Amennyiben a visszairányítás elrendelése vagy végrehajtása során a non-refoulement tilalom fennállása tekintetében kétség merül fel, az eljáró idegenrendészeti hatóság a menekültügyi hatóságtól véleményt kér, amely a megkeresést soron kívül teljesíti. Az eljáró idegenrendészeti hatóság a kiutasítás elrendelésére irányuló eljárásban vagy a kiutasítás végrehajtása során a non-refoulement követelménye fennállásának vizsgálata érdekében köteles beszerezni a menekültügyi hatóság véleményét, amely a megkeresést soron kívül teljesíti. A menekültügyi hatóság véleményében foglaltaktól az eljáró idegenrendészeti hatóság nem térhet el. Nem kell vizsgálni a tilalom fennállását, ha a visszairányítás

⁷⁴ Az Országos Rendőr-főkapitányság tájékoztatása alapján.

⁷⁵ Harmtv. 51. § (1) bekezdés

⁷⁶ Harmtv. 52. § (1) bekezdés

EGT-tagállam területére történik. A menekültügyi hatóság a menekültügyi eljárása során a kiutasítás elrendelése előtt a non-refoulement követelmény fennállását a menekültügyi eljárásban vizsgálja.⁷⁷

A bíróság által elrendelt kiutasítás végrehajtásának tilalmát pedig a büntetés-végrehajtási bíró állapítja meg. Ebben az esetben a kiutasított ugyanazon ítélet végrehajtása kapcsán egy alkalommal közvetlenül kérelemmel fordulhat a büntetés-végrehajtási bíróhoz a kiutasítási akadály megállapítása érdekében. Amennyiben a kiutasított a büntetés-végrehajtási bíróhoz címzett kérelmét az idegenrendészeti hatósághoz nyújtja be, azt - az idegenrendészeti hatóság véleményével kiegészítve - haladéktalanul meg kell küldeni a büntetés-végrehajtási bírónak. A büntetés-végrehajtási bíró eljárásának a kiutasítás végrehajtására halasztó hatálya van. A büntetés-végrehajtási bíró a kérelemről nyolc napon belül dönt.⁷⁸ Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár ez irányú kérelmével közvetlenül a büntetés-végrehajtási bíróhoz fordult, a bíróság, illetve az ügyész megkeresi a menekültügyi hatóságot, amely soron kívül véleményt nyilvánít a non-refoulement tilalom fennállása tekintetében.⁷⁹

Ha nem, akkor milyen körülmények között értékelik?

- a) Soha nem értékeli a visszatérési eljárás részeként; *Igen/Nem*
- b) Csak egyszer kell értékelni és többször nem? *Igen/Nem*
- c) Egyéb

Nem releváns.

33. kérdés Az Ön tagállamában a kiutasítási határozat, mely hatóság előtt támadható meg?

- a) Bíróság; ***Igen/Nem***
- b) Közigazgatási hatóság; *Igen/Nem*
- c) Olyan kompetens testület, amelynek tagjai pártatlanok és függetlenek. *Igen/Nem*

Amennyiben a válasz c), kérem részletezze.

Nem releváns.

34. kérdés Van-e határideje annak, hogy meddig tud a harmadik országbeli állampolgár a kiutasítási határozat ellen fellebbezni? ***Igen/Nem***

Amennyiben igen, kérem pontosítsa a határidőt:

- a) Kevesebb mint egy hét;
- b) Két hét;
- c) Egy hónap;
- d) Amíg a kiutasítási határozat nem jogerős.
- e) **Egyéb**

A Harmtv. 46. § (2) bekezdése értelmében a kiutasítást elrendelő határozat ellen fellebbezésnek nincs

⁷⁷ Harmvhr. 124. § (2) és (3) bekezdés

⁷⁸ Harmtv. 52. § (2)-(4) bekezdések

⁷⁹ Harmvhr. 124. § (1) bekezdés

helye, a határozat bírói felülvizsgálatát annak közlésétől számított nyolc napon belül lehet kérni. A bíróság a keresetet a keresetlevél beérkezésétől számított tizenöt napon belül bírálja el.

35. kérdés Az Ön tagállamában a kiutasítási határozat elleni fellebbezésnek felfüggesztő hatállyal bír-e? Igen/Nem

Amennyiben igen, milyen feltételek esetén? Vannak olyan esetek, amikor nincs felfüggesztő hatálya a fellebbezésnek (kérem, írja le)?

Nem releváns.

36. kérdés Az Ön tagállamának nemzeti joga rendelkezik-e a kiutasítás céljából történő hatósági/bírói meghallgatás lehetőségéről? Igen/Nem

Kérem, röviden fejtse ki a fontosabb kivételeket az általános szabály alól.

A kérdés nem pontos a tekintetben, hogy milyen meghallgatásra vonatkozik. A személyazonosság megállapítása esetén minden esetben van meghallgatás. Azonban a törvény általában rendelkezik az idegenrendészeti eljárásban való meghallgatásról, nem kifejezetten a kiutasítással összefüggésben. Az őrizet hetvenkét órán túli bírói meghosszabbításakor minden esetben, a kifogással és az őrizet további meghosszabbításával kapcsolatos eljárásban az őrizetbe vett kérelmére személyes meghallgatást kell tartani. A meghallgatást a harmadik országbeli állampolgár jogi képviselője távollétében is meg lehet tartani. A meghallgatást az őrizet helyén kell megtartani, amennyiben annak feltételei az őrizet helyén adottak. A meghallgatást a bíróság mellőzheti, ha a harmadik országbeli állampolgár a megjelenésre fekvőbeteg-gyógyintézetben történő ápolása miatt képtelen, illetve ha a kifogás vagy az indítvány nem a jogosulttól származik. A meghallgatáson a harmadik országbeli állampolgár, illetve az idegenrendészeti hatóság a bizonyítékait írásban előterjesztheti vagy szóban előadhatja. A jelenlevőknek módot kell adni arra, hogy a bizonyítékokat megismerjék. Ha a harmadik országbeli állampolgár vagy az indítványozó idegenrendészeti hatóság képviselője nem jelent meg, de az észrevételét írásban benyújtotta, azt a bíróság ismerteti.⁸⁰

37. kérdés Van-e lehetőség az Ön tagállamában a kiutasítási illetőleg más célból történő meghallgatás egyidejű megtartására? Igen/Nem

Amennyiben igen, melyek ezek (pl. tartózkodási engedély megadása vagy őrizet elrendelése érdekében)?

Lásd 36 kérdés.

38. kérdés Köteles-e a harmadik országbeli állampolgár részt venni a meghallgatáson?

Igen/Nem

Amennyiben nem, kérem, írja le, hogy milyen alternatív lehetőségek használhatók (pl. telefon- vagy videó konferencia).

A Rendőrség előtt indult idegenrendészeti eljárásokban a harmadik országbeli állampolgár a helyszínen tartózkodik, tehát személyes meghallgatásának nincs akadálya. Amennyiben az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet hatálya alá kerül, egy további meghallgatásának két módja lehet:

1. az eljáró idegenrendészeti hatóság felkéri az őrizet helye szerinti idegenrendészeti hatóságot a

⁸⁰ Harmtv. 59.§ 5-8 bekezdés

meghallgatásra, illetve

2. a Rendőrség rendelkezik távtolmácsolási rendszerrel, amely alkalmas távmeghallgatások végrehajtására is (egyidejű hang és mozgókép továbbításával).

6. fejezet: Családi élet, gyermekek és egészségi állapot

39. kérdés Az Ön tagállamában a kiutasítás/őrizet szempontjából milyen személyi kör tekinthető sérülékenynek (pl. kiskorúak, gyermekes családok, várandós nők vagy egyéb speciális szükségletekkel rendelkező személyek)?

Kérem, tegyen különbséget a kiutasítás és az őrizet között!

A Harmtv. egységes szabályozás vezet be a kiutasítás és az őrizet személyi köre tekintetében a sérülékeny személyre vonatkozóan. A törvény értelmében különleges bánásmódot igénylő személynek a kísérő nélküli kiskorú vagy olyan kiszolgáltatott személy - különösen a kiskorú, az idős, a fogyatékkal élő személy, a várandós nő, a kiskorú gyermeket egyedül nevelő szülő, valamint a kínzást, nemi erőszakot vagy a pszichikai, fizikai vagy szexuális erőszak más súlyos formáját elszenvedett személy -, akiről helyzetének egyedi értékelését követően megállapítható, hogy sajátos szükségletekkel rendelkezik.⁸¹

40. kérdés A gyermek mindenk felett álló érdeke elvének figyelembe vétele érdekében, ki és hogyan vizsgálja meg azt a kiutasító határozat meghozatala előtt?

Kiskorú harmadik országbeli állampolgárral szemben főszabály szerint nem rendelhető el őrizet.⁸² A kiskorú gyermekkel rendelkező családdal szemben, a gyermek mindenk felett álló érdekét elsődlegesen figyelembe véve, őrizet csak végső intézkedésként legfeljebb harminc napra rendelhető el, ha az idegenrendészeti hatóság megállapítja, hogy az őrizet elrendelésének célja úti okmány elvételével illetve kötelező tartózkodási hely kijelölésével nem biztosítható.⁸³

41. kérdés Az Ön tagállamában milyen tényezőket a non-refoulement elvének vizsgálatán kívül) vesznek figyelembe a gyermek mindenk felett álló érdekének meghatározására annak értékelése során, hogy hozható-e kiutasító határozat az illegálisan tartózkodó kiskorúval szemben?

5. táblázat A gyermek mindenk felett álló érdekének meghatározása során figyelembe veendő tényezők

Tényező	Igen/Nem	Megjegyzések
---------	----------	--------------

⁸¹ Harmtv. 2. § t) pont

⁸² Harmtv. 56. § (2) bekezdés

⁸³ Harmtv. 56. § (3) bekezdés

A gyermek személyazonossága	Igen	
A szülők (vagy gondviselők) véleménye	Igen	
A gyermek véleménye	Igen	
A családi környezet megőrzése, a kapcsolatok fenntartása vagy visszaállítása	Igen	
A gyermek gondozása, védelme, és biztonsága	Igen	
Sérülékenység	Igen	
A gyermek egészséghez való joga	Igen	
Oktatáshoz való hozzáférés	Nem	
Egyéb		

42. kérdés Amennyiben a kísérő nélküli kiskorúval szemben hozott kiutasító határozat nem hajtható végre, az Ön tagállama biztosítja-e a tartózkodás jogát a kiskorú számára? Igen/Nem

Amennyiben igen, kérem, ismertesse a vonatkozó gyakorlatot/esetjogot!

Kísérő nélküli kiskorú harmadik országbeli állampolgár csak akkor utasítható ki, ha a származási államában vagy más befogadó államban a család egyesítése, illetve az állami vagy egyéb intézményi gondoskodás megfelelően biztosított.⁸⁴ Amennyiben a kiutasítás nem hajtható végre a idegenrendészeti hatóság befogadottként ismeri el a kísérő nélküli kiskorút és humanitárius tartózkodási engedélyt állít ki számára, amelynek érvényessége 1 év, amelyet alkalmanként további 1 évvel hosszabbítható meg.⁸⁵

⁸⁴ Harmtv. 45. § (5) bekezdés

⁸⁵ Harmtv. 29. § (1) bekezdés b) pont és (2) bekezdés b) pont, 52/A.§

43. kérdés Az Ön tagállam rendelkezik-e speciális a kísérő nélküli kiskorúkat célzó reintegrációs irányelvekkel? Igen/Nem

Amennyiben igen, kérem, ismertesse ezeket az irányelveket!

Az IOM budapesti irodája által vezetett Magyarországi Támogatott Önkéntes Hazatérő, Reintegrációs és Információs Program célkitűzése, hogy elősegítse a Magyarországon tartózkodó migránsok biztonságos és méltóságteljes hazatérését származási országukba, valamint, hogy hazatérésüket beilleszkedési támogatással előremozdítsa. A reintegrációs komponens célja a sérülékeny csoportba tartozó egyének így kiskorúak és kísérő nélküli kiskorúak segítése beilleszkedési támogatással származási országukban előzetes igényfelmérés alapján. A program beilleszkedési tanácsadást és beilleszkedési segítyt is kínál, amelyből a kedvezményezett előre jóváhagyott beilleszkedési terv alapján finanszírozhatja beilleszkedését támogató tevékenységét. A projekt a Menekültügy, Migrációs és Integrációs Alap támogatásával valósul meg.⁸⁶

44. kérdés Az Ön tagállamában a kiutasító határozat végrehajtása elhalasztható-e egészségügyi okokból? Igen/Nem

Amennyiben igen, kérem, ismertesse a vonatkozó gyakorlatot/ esetjogot!

Amennyiben a valószínűsíthető, hogy a kiutasítást az őrizet elrendelésétől számított tizenkét hónap, illetve a kiskorú gyermekkel rendelkező család esetén harminc nap elteltével sem lehetne végrehajtani, így különösen, ha az őrizetes egészségi állapota miatt huzamos kórházi kezelést igényel, akkor az őrizetet meg kell szüntetni és az érintett harmadik országbeli állampolgárt ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolással kell ellátni.⁸⁷

45. kérdés Az Ön tagállamában hogyan zajlik az érintett harmadik országbeli állampolgárok egészségügyi állapotának vizsgálata?

- a) A harmadik országbeli állampolgár saját orvosi dokumentumai alapján: *Igen/Nem*
- b) A harmadik országbeli állampolgár konzultálnia kell az illetékes nemzeti hatóság által kijelölt orvossal: Igen/Nem
- c) Egyéb módon.

A vizsgálatot végző orvos a vizsgálata alapján általános belgyógyászati szakvéleményt ad, és írásban rögzíti az őrizetes aktuális egészségi állapotát. Ennek az írásos szakvéleménynek tartalmazni kell az őrizetes életfontosságú szervei működésének mérhető és fizikális módszerrel megítélt szakmai adatait.⁸⁸

⁸⁶ Forrás: <http://www.volret.hu/en/about-the-project> (letöltés: 3 September 2017)

⁸⁷ Harmvhr. 126. § (6) bekezdés b) pont és (7) bekezdés

⁸⁸ a Rendőrség őrzött szállásainak szabályzatáról szóló 43/2008. (OT 25.) ORFK utasítás 61. pont

46. kérdés Amennyiben a kiutasított személy egészségügyi problémékkal küzd, az Ön tagállama figyelembe veszi-e az egészségügyi ellátás hozzáférhetőségét a visszatérés szerinti államban? Igen/Nem

Amennyiben igen, melyik hatóság felelős a hozzáférhetőség vizsgálatáért?

A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal Dokumentációs Központja bocsát rendelkezésre részletes és naprakész országinformációt a kiutasítás célországának egészségügyi ellátórendszere tekintetében. Ennek ismeretében dönt a hatóság arról, hogy a kiutasítás elrendelhető-e, vagy sem. Ezen gyakorlat alapján került végrehajtásra diabéteszes és dialízises ügyfelek Fekete-Afrikába történő kitoloncolására.

47. kérdés Amennyiben a kiutasított személy egészségügyi problémákkal küzd, az Ön tagállama támogatja-e a szükséges orvosi ellátáshoz való hozzájutást a kiutasítás szerinti államban? Igen/Nem

Amennyiben igen, mennyi ideig biztosítja az orvosi ellátást?

Az egészségügyi ellátás a kiutasítás szerinti állam hatóságainak történő átadásáig kerül biztosításra a harmadik országbeli állampolgár részére.

48. kérdés Az Ön tagállam elhalasztja-e kiutasítást, amennyiben az érintett harmadik országbeli állampolgár várandós? Kérem, pontosítsa!

A kiutasítás során különleges bánásmódot igénylő személy sajátos szükségleteik figyelembevételével kell eljárni, így különleges esetben lehetőség van az önkéntes tartózkodás meghosszabítására is.⁸⁹ Így a kiutasítás elrendelésekor mindig vizsgálat tárgyát képezi, hogy a harmadik országbeli állampolgár különleges bánásmódot igénylő személyi kategóriába tartozik-e, így a várandóság, az, hogy a hazatérés a magzat és az édesanya egészségét nem veszélyezteti, a kiutasítás elrendelése során kell, hogy vizsgálat tárgyát képezze. A határidő-hosszabbításra a magyar nemzeti jogszabály szűk körben, és korlátozott időtartamban biztosít lehetőséget rá. Emellett a kitoloncolási eljárásnál is figyelembe veszik a kismama várandóságát.

49a. kérdés Az Ön tagállamában lehetséges-e sérülékeny személyek őrizetbe vétele, beleértve a kiskorúakat, gyermekes családokat, várandós nőket vagy egyéb speciális szükséglettel rendelkező személyeket? Kérem, jelölje meg, hogy a sérülékeny személyek kivételt képeznek az őrizetbe vétel alól vagy bizonyos körülmények esetén őrizetbe vehetők.

Sérülékeny személyek speciális szükségleteik figyelembe vétele mellett őrizetbe vehetők a következő kivételekkel. Kiskorú harmadik országbeli állampolgárral szemben nem rendelhető el őrizet.⁹⁰ A kiskorú gyermekkel rendelkező családdal szemben, a gyermek mindenek felett álló érdekét elsődlegesen figyelembe véve, őrizet csak végső intézkedésként legfeljebb harminc napra rendelhető el, ha az idegenrendészeti hatóság megállapítja, hogy az őrizet elrendelésének célja más, alternatív eszközzel alkalmazásával nem biztosítható.⁹¹

⁸⁹ Harmtv. 42.§ (8) bekezdés

⁹⁰ Harmtv. 56. § (2) bekezdés

⁹¹ Harmtv. 56. § (3) bekezdés

49b. kérdés Amennyiben releváns, milyen feltételek esetén vehetők őrizetbe sérülékeny személyek? Az NCP-k az őrizet tekintetében tegyenek különbséget a kísérővel, illetve a kísérő nélküli gyermekek között!

Lásd 49a. kérdés.

50. kérdés Kérem, ismertessen bármilyen, az Ön tagállamában tapasztalt, a sérülékeny személyekkel szemben elrendelt kiutasítás végrehajtásával kapcsolatos kihívást. Válaszában kérem, jelölje meg, hogy ki számára jelent kihívást és a információ forrását (pl. tanulmányok/értékelések, illetékes hatóságok esetleg esetjog)!

Nem releváns.

51. kérdés Kérem, ismertessen bármilyen, a sérülékeny személyek kiutasításával kapcsolatos jó gyakorlatot az Ön tagállamában, beazonosítva amennyire lehet, hogy ki tekinti azt sikeresnek, mióta alkalmazzák a gyakorlatot, annak relevanciáját és azt, hogy annak hatékonysága bizonyítva lett-e valamilyen (független) értékelésen keresztül! Kérem, hivatkozzon bármilyen információ forrásra, amely alátámaszta azt, hogy a szóban forgó gyakorlat "jó gyakorlat" (pl. értékelő jelentések, egyetemi tanulmányok, NGO-k illetve nemzetközi szervezetek által készített tanulmányok, stb.)!

A sérülékeny személyek külön, ebből a célból kialakított őrzött szálláson kerülnek elhelyezésre, ahol a különleges szükségleteik kielégítéséhez szükséges eszközök és humán erőforrás rendelkezésre áll, ellátásuk szakképzett szociális és közösségi munkások bevonásával folyik.

7. fejezet: Önkéntes visszatérés

52a. kérdés Az Ön tagállama az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartamot

a) automatikusan a kiutasítási határozattal együtt biztosítja? *Igen/Nem*

vagy

b) csak az érintett harmadik országbeli állampolgár kérelmére biztosítja? *Igen/Nem*

Kérem, röviden ismertesse az általános szabály alóli fontos kivételeket!

A kiutasítást elrendelő határozat részletezi a mérlegelési szempontokat, ezzel együtt a ténybeli és jogi okokat a döntés mögött, az országot ahová kiutasítják, az EU területének elhagyására szánt határidőt, az AVRR programban való részvétel lehetőségét, a beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát (bizonyos esetekben), és a lehetőséget a határozat felülvizsgálatára igazgatási vagy bírósági eljárás keretében. Emellett tartalmazza határozatnak való elégtételi kötelezettséget, amelynek hiányában kitoloncolják, illetve az ujjlenyomat és arckép rögzítésének túrés kötelezettségét is.⁹² A kiutasítást elrendelő határozat átadásakor az tájékoztatni kell az irregulárisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt az önkéntes visszatérési programokban való részvétel feltételeiről és követelményeiről, valamint arról, hogy kérésére biztosítja a szükséges kérelmezési formanyomtatványokat, amelyeket a programban való részvételhez kitölteni és aláírni szükséges.

⁹² Harmtv. 46. § (1)-(2) bekezdés

52b. kérdés Amennyiben a b) pontra a válasz igen, az Ön tagállama milyen módon tájékoztatja az érintett harmadik országbeli állampolgárt az ilyen kérelem lehetőségéről? Kérem, jelölje meg:

- a) A jogi/szakmai előírások szabályozzák az információhoz való hozzáférést;
- b) A részt vevő/ felelős szereplők;
- c) A nyújtott információ tartalma (pl. az eljárás, a határidők, az önkéntes visszatérésre biztosított időtartam hossza);
- d) A tájékoztatás ideje (pl. a kiutasítási határozat meghozatalakor);
- e) A disszemináció eszközei (személyesen írásban vagy szóban, postai úton, telefonon, stb.)
- f) Az nyelvek, amelyek nyújtani kell a tájékoztatást, illetve a hozzáférhetőségi és minőségi kritériumok (vizuális megjelenítés, a tájékoztatás nyelveze, stb.);
- g) Bármilyen, a sérülékeny személyekre (pl. emberkereskedelem áldozatai, kísérő nélküli kiskorúak, idős emberek) és egyéb speciális csoportokra (pl. egyes állampolgárságok) vonatkozó előírások.

Lásd 52a. kérdés.

53. kérdés Az Ön tagállamában az önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapításától el lehet tekinteni, illetve/hét napnál rövidebb határidőt is meg lehet állapítani különleges körülmények esetén a Visszatérési irányelv 7. cikk (4) bekezdésével összhangban?⁹³

- a) **Igen, el lehet tekinteni az önkéntes távozásra nyitva álló határidő megállapításától;**
- b) **Igen, hét napnál rövidebb határidőt is meg lehet állapítani az önkéntes visszatérésre;**
- c) Nem.

Amennyiben a válasz igen, az Ön tagállama milyen esetekben tartózkodik határidő biztosításától/7 napnál rövidebb időtartam meghatározásától az önkéntes visszatérésre? Kérem, válasszon:

- a) Szökés veszélye áll fenn; **Igen/Nem**
- b) A jogszerű tartózkodás iránti kérelmet nyilvánvaló megalapozatlansága vagy megtévesztő jellege miatt utasították el; **Igen/Nem**
- c) A érintett személy veszélyt jelent a közrendre, a közbiztonságra vagy a nemzetbiztonságra; **Igen/Nem**
- d) Egyéb :

⁹³ Visszatérési Irányelv 7. cikk (4) bekezdése szerint: "Amennyiben fennáll a szökés veszélye, vagy ha a jogszerű tartózkodás iránti kérelmet elutasították, mivel az nyilvánvalóan megalapozatlan volt vagy azt csalárd módon nyújtották be, továbbá amennyiben az érintett személy veszélyezteti a közrendet, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot, a tagállamok eltekinthetnek az önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapításától, vagy hét napnál rövidebb határidőt is megállapíthatnak."

Az önkéntes távozásra nem kell határidőt meghatározni, vagy az idegenrendészeti hatóság az Európai Unió tagállamai területe elhagyásának határnapját a kiutasító határozat közlésétől számított hetedik napnál korábbi napra is meghatározhatja, ha a harmadik országbeli állampolgár

a) tartózkodási jogosultsága megszűnésének oka az, hogy a harmadik országbeli állampolgár kiutasítás, beutazási és tartózkodási tilalom, illetve beutazási és tartózkodási tilalmat elrendelő SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll;

b) tartózkodási engedély iránti kérelmét a 18. § (1) bekezdés b) és d) pontja alapján utasította el a hatóság;

c) az Európai Unió tagállamai területének önkéntes elhagyását kifejezetten megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasító döntésnek nem fog eleget tenni;

d) magyarországi tartózkodása veszélyezteti a közrendet, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot.⁹⁴

Amennyiben az idegenrendészeti hatóság a kiutasító határozatában a kiutasítás kitoloncolással történő végrehajtásáról rendelkezik, az önkéntes távozásra határnapot nem határoz meg.⁹⁵ A tartózkodási engedély kiadását vagy meghosszabbítását - ha e törvény másként nem rendelkezik - meg kell tagadni, illetve a kiadott tartózkodási engedélyt vissza kell vonni, ha a harmadik országbeli állampolgár a tartózkodási jogosultság megszerzése érdekében az eljáró hatósággal hamis adatot, valótlan ténytet közölt, vagy a tartózkodási cél vonatkozásában az eljáró hatóságot megtévesztette, vagy a családi kapcsolatot a családi együttélés céljára szolgáló tartózkodási engedély kiadása érdekében hozta létre.⁹⁶

54. kérdés Az Ön tagállamában milyen hosszú időtartam áll rendelkezésre az önkéntes hazatérésre?

Az idegenrendészeti hatóság a kiutasítás elrendelésére hozott határozatban, illetve a bírósági kiutasítás végrehajtására hozott végzésben az önkéntes távozásra a határidőt úgy határozza meg, hogy az a kiutasító határozatnak a harmadik országbeli állampolgárral történő közlésétől számított legalább hetedik, legfeljebb harmincadik napra essen, amennyiben a harmadik országbeli állampolgár vállalja - az e törvényben meghatározott esetek kivételével - az Európai Unió tagállamai területének önkéntes elhagyását. A fent említett határidő nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár előbb tegyen eleget a kiutasító döntésben foglaltaknak. Ha a kiutasított személyes körülményei - így különösen a Magyarország területén történő tartózkodás megelőző hosszú időtartama, mely a kiutazásra történő felkészüléshez szükséges időt a szokásosnál hosszabbá teszi, vagy családi és társadalmi kötelek - indokolják, az idegenrendészeti hatóság - kérelemre vagy hivatalból - az önkéntes távozásra nyitva álló határidőt legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja. Ha a kiutasított harmadik országbeli állampolgár szülői felügyelete alatt álló gyermek közoktatási intézményben folytat tanulmányokat, az idegenrendészeti hatóság - kérelemre vagy hivatalból - az önkéntes távozásra nyitva álló határidőt legfeljebb a folyamatban lévő tanulmányi félév végéig meghosszabbíthatja. Az önkéntes távozásra nyitva álló határidő meghosszabbításáról végzésben kell rendelkezni.⁹⁷

55. kérdés Az önkéntes hazatérésre nyitva álló időtartam meghatározása során az Ön tagállama megvizsgálja-e az ügy egyedi körülményeit? Igen/Nem

Amennyiben igen, milyen körülményeket vesznek figyelembe az önkéntes hazatérésre rendelkezésre álló határidő meghatározása során? Kérem, jelölje meg:

⁹⁴ Harmtv. 42. § (6) bekezdés

⁹⁵ Harmtv. 42. § (7) bekezdés

⁹⁶ Harmtv. 18. § (1) bekezdés b) és d) pontjai

⁹⁷ Harmtv. 42. §(3)-(4) bekezdés

- a) A visszatérés kilátásai; **Igen/Nem**
- b) A illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgár együttműködési hajlandósága a hatóságokkal a visszatérés tekintetében; **Igen/Nem**
- c) Egyéb

Ha a kiutasított személyes körülményei - így különösen a Magyarország területén történő tartózkodás megelőző hosszú időtartama, mely a kiutazásra történő felkészüléshez szükséges időt a szokásosnál hosszabbá teszi, vagy családi és társadalmi kötelek - indokolják, az idegenrendészeti hatóság - kérelemre vagy hivatalból - az önkéntes távozásra nyitva álló határidőt legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja. Ha a kiutasított harmadik országbeli állampolgár szülői felügyelete alatt álló gyermek közoktatási intézményben folytat tanulmányokat, az idegenrendészeti hatóság - kérelemre vagy hivatalból - az önkéntes távozásra nyitva álló határidőt legfeljebb a folyamatban lévő tanulmányi félév végéig meghosszabbíthatja. Az önkéntes távozásra nyitva álló határidő meghosszabbításáról végzésben kell rendelkezni.⁹⁸

56. kérdés Rész-e az Ön tagállamának visszatéréssel kapcsolatos szakpolitikájának az önkéntes visszatérésre nyitva álló határidő meghosszabbítása olyan esetekben, amikor az az egyedi ügy speciális körülményeinek figyelembe vétele mellett szükséges? **Igen/Nem**

Amennyiben igen, mely körülményeket veszik figyelembe az önkéntes hazatérésre biztosított határidő meghosszabbításáról történő döntéshozatalkor? Kérem, jelölje meg:

- a) A tartózkodás hossza; **Igen/Nem**
- b) Gyermekek, akik iskolába járnak; **Igen/Nem**
- c) Családi és szociális kötelek megléte; **Igen/Nem**
- d) Egyéb

Lásd 55. kérdés

57. kérdés Az Ön tagállamában van-e olyan mechanizmus, amely lehetővé teszi annak ellenőrzését, hogy az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgár ténylegesen elhagyta az országot az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartam alatt? **Igen/Nem**

Amennyiben igen, kérem, fejtse ki:

Általánosságban nincsen. Ez alól kivételt képez, ha az önkéntes távozásra az IOM önkéntes visszatérési programjának (AVR) keretében történik, illetve Magyarországon keresztül hagyja el Schengent, mert akkor a HERR rendszerbe kerül jelzésre.

58. kérdés Kérem, jelölje meg, hogy az Ön tagállama az alábbi, az önkéntes hazatérésre nyitva álló határidő előírásával kapcsolatos kihívások közül melyekkel szembesül és röviden ismertesse, hogy ezek milyen hatással vannak a visszatérés hatékonyságára?

⁹⁸ Harmtv 42. § (4) bekezdés

7. Táblázat: Az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartammal kapcsolatos kihívások

Az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartammal kapcsolatos kihívások	Igen/Nem /Néhány esetben	Okok
<p>Az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartam nem elégséges hossza</p>	<p>Néhány esetben</p>	<p>Habár a hatóságok többször feltételezik a hazatérési hajlandóság hiányát az önkéntes ország elhagyásra biztosított határidő meghosszabbítására irányuló kérelem mögött, további visszatérő elem, hogy a hazatérési okmány pótlása, a repülőjegy megvásárlásához szükséges időre hivatkoznak a kiutasított harmadik országbeli állampolgárok.</p>
<p>Szökés az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartama alatt</p>	<p>Igen</p>	<p>Az, hogy a harmadik országbeli állampolgárok eleget tesznek-e az Európai Unió területéről történő kiutasításnak, és elhagyják-e annak területét, vagy jogellenesen más tagállamba utaznak be, esetleg egyszerűen szálláshelyük megváltoztatásával kivonják magukat az idegenrendészeti eljárás alól, összeurópai határregisztrációs nyilvántartás és belső határellenőrzés nélkül nem dönthető el.</p>
<p>A visszatérés megerősítése az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartam alatt</p>	<p>Néhány esetben</p>	<p>Ritkán sikerül a harmadik országbeli állampolgárral felvenni a kapcsolatot, és még ritkábban igazolja megfelelő módon, hogy eleget tett a visszatérési kötelezettségének</p>
<p>Egyéb kihívások</p>	<p>Igen</p>	<p>A harmadik országbeli állampolgárok az eljárás alól magukat kivonva hamis adatot közölnek tartózkodási helyként, vagy azt bejelentés nélkül megváltoztatva törekszenek a hatóság eljárásának akadályozására.</p>

59. kérdés Kérem, ismertessen bármilyen, az önkéntes visszatérésre nyitva álló időtartammal kapcsolatos jó gyakorlatot az Ön tagállamában, beazonosítva amennyire lehet, hogy ki tekinti azt sikeresnek, mióta alkalmazzák a gyakorlatot, annak relevanciáját és azt, hogy annak hatékonysága bizonyítva lett-e valamilyen (független) értékelésen keresztül! Kérem, hivatkozzon bármilyen információ forrásra, amely alátámaszta azt, hogy a szóban forgó gyakorlat "jó gyakorlat" (pl. értékelő jelentések, egyetemi tanulmányok, NGO-k illetve nemzetközi szervezetek által készített tanulmányok, stb.)!

Nem releváns.

8. fejezet: Beutazási tilalom

60. kérdés Az Ön tagállamában melyik forgatókönyv alkalmazandó a beutazási tilalom elrendelésére?

- a) A beutazási tilalmat automatikusan rendelik el abban az esetben, ha a visszatérési kötelezettségnek nem tettek eleget VAGY az önkéntes visszatérésre nem szabtak ki határidőt; *Igen/Nem*
- b) A beutazási tilalmat automatikusan rendelik el minden olyan kiutasítási határozat esetében, amely nem tartozik az a) pont hatálya alá; *Igen/Nem*
- c) A beutazási tilalmat egyedileg rendelik el minden olyan kiutasítási határozat esetében, amely nem tartozik az a) pont hatálya alá; *Igen/Nem*

61. kérdés Az Ön nemzeti joga szerint milyen alapon rendelhető el beutazási tilalom? Kérem, jelölje meg a következő listában azokat az okokat, amelyeket az Ön nemzeti joga tartalmaz!

8. Táblázat: A beutazási tilalom elrendelésének okai

A beutazási tilalom elrendelésének okai	Igen/Nem	Megjegyzések
Szökés veszélye ⁹⁹	Nem.	
Az érintett harmadik országbeli állampolgár veszélyt jelent a közrendre, a közbiztonságra vagy a nemzetbiztonságra ¹⁰⁰	Igen	
A legális tartózkodás iránti kérelmet nyilvánvaló megalapozatlanság vagy megtévesztés miatt elutasították ¹⁰¹	Nem	

⁹⁹ As stipulated in the Return Directive Article 11 (1) (a) in combination with Article 7(4).

¹⁰⁰ As stipulated in the Return Directive Article 11 (1) (a) in combination with Article 7(4).

¹⁰¹ As stipulated in the Return Directive in Article 11(1)(a) in combination with Article 7(4).

A visszatérés kötelezettséget nem teljesítették¹⁰²	Igen	Késedelmes önkéntes visszatéréskor.
Egyéb	Igen.	<p>Az idegenrendészeti hatóság önálló beutazási és tartózkodási tilalmat rendel el azzal az ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodó harmadik országbeli állampolgárral szemben:</p> <p>a) akinek a beutazására és tartózkodására vonatkozó tilalom érvényesítésére Magyarország nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt, vagy</p> <p>b) akinek a beutazására és tartózkodására vonatkozó tilalom érvényesítéséről az Európai Unió Tanácsa döntött;</p> <p>c) akinek a beutazása és a tartózkodása a nemzetbiztonságot, a közbiztonságot vagy a közrendet sérti vagy veszélyezteti</p> <p>d) aki a magyar állam által számára megtérítési kötelezettséggel megelőlegezett költséget nem térítette vissza;</p> <p>e) aki a kiszabott helyszíni bírságot, szabálysértési bírságot az előírt határidőig nem fizette meg, illetve annak végrehajtására nincs lehetőség;</p> <p>f) aki az uniós vámjog végrehajtásáról szóló törvény szerinti, jogerősen kiszabott vámigazgatási bírságot nem fizette meg, illetve annak végrehajtására nincs lehetőség.¹⁰³</p>

62a. kérdés Az Ön tagállamában mennyi a beutazási tilalom érvényességének maximális időtartama?

A Harmtv. vonatkozó rendelkezései szerint a 43. § (1) bekezdés a)-b) pontja alapján önállóan elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartama az elrendelés alapjául szolgáló kötelezettség vagy tilalom időtartamához igazodik, míg a 43. § (1) bekezdés c)-f) pontja alapján önállóan elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát az elrendelő idegenrendészeti hatóság határozza meg, amely legfeljebb

¹⁰³ Harmtv. 43. § (1) bekezdés

három évre rendelhető el, és alkalmanként legfeljebb további három évvel meghosszabbítható. A beutazási és tartózkodási tilalmat haladéktalanul törölni kell, ha az elrendelésének oka megszűnt.¹⁰⁴

A kiutasítással együtt vagy az önálló határozatban elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát években kell meghatározni, és legfeljebb öt évre kell elrendelni. Ez alól kivételt jelent, hogy ha a harmadik országbeli állampolgár tartózkodása Magyarország területén a közrendet, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot jelentősen veszélyeztetné a beutazási és tartózkodási tilalom legfeljebb tíz évre rendelhető el. A kiutasítás miatt elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát az Európai Unió tagállamai területének elhagyásának napjától, vagy ha ez nem ismert, az erre meghatározott határnaptól kell számítani. A beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt álló harmadik országbeli állampolgár csak az elrendelő hatóság külön engedélyével utazhat be Magyarország területére.¹⁰⁵

62b. kérdés Az Ön tagállamának jogi szabályozása különbséget tesz-e időtartam alapján a beutazási tilalmak között? Igen/ Nem

Amennyiben igen, melyik a leggyakoribb érvényességi időtartam?

Igen. Maximum korlátai vannak, az alábbiak szerint 3, 5, illetve 10 év, azzal, hogy azt minden esetben években kell meghatározni. A leggyakoribb érvényességi időtartam nem határozható meg egyértelműen, az a jogsértés mértékéhez igazodik, és a középértékből indulunk ki. Van önálló beutazási és tartózkodási tilalom, mely a Harmtv. 43.§. 1 bekezdése alapján kerül elrendelésre, illetve a Harmtv. 47.§-a alapján a idegenrendészeti kiutasítással együtt is el kell rendelni, amennyiben a törvény másként nem rendelkezik. Az önállóan elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartama az elrendelés alapjául szolgáló kötelezettség vagy tilalom időtartamához igazodik abban az esetben, ha a beutazására és tartózkodására vonatkozó tilalom érvényesítésére Magyarország nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt, vagy a beutazására és tartózkodására vonatkozó tilalom érvényesítéséről az Európai Unió Tanácsa döntött. Akinek tartózkodása közrendet, közbiztonságot, valamint nemzetbiztonságot sért beutazásával, illetve a jogerősen kiszabott vámigazgatási díj megfizetését elmulasztotta akkor az önállóan elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát az elrendelő idegenrendészeti hatóság határozza meg, amely legfeljebb három évre rendelhető el, és alkalmanként legfeljebb további három évvel meghosszabbítható. A kiutasítással együtt vagy az önálló határozatban elrendelt beutazási és tartózkodási tilalom időtartamát években kell meghatározni, és - a (6) bekezdésben foglalt kivétellel - legfeljebb öt évre kell elrendelni. A beutazási és tartózkodási tilalom legfeljebb tíz évre rendelhető el, ha a harmadik országbeli állampolgár tartózkodása Magyarország területén a közrendet, a közbiztonságot vagy a nemzetbiztonságot jelentősen veszélyeztetné.¹⁰⁶

62c. kérdés Az Ön nemzeti és esetjoga megállapított-e egy olyan kapcsolatot a beutazási tilalom elrendelésének okai és a tartózkodási tilalom időtartama között? Igen/Nem

Amennyiben igen, kérem pontosítsa!

Nem releváns.

63. kérdés Az Ön tagállamában a beutazási tilalom mikortól alkalmazandó?

¹⁰⁴ Harmtv. 44. § (1) bekezdés

¹⁰⁵ Harmtv. 47. § (5)-(8) bekezdések

¹⁰⁶ Harmtv. 44. § (1) és (5)-(6) bekezdések

- a) A kiutasítási határozat meghozatalának napján; *Igen/Nem*
- b) Amikor a harmadik országbeli állampolgár elhagyja az EU területét; *Igen/Nem*
- c) Egyéb

Amennyiben ez nem ismert, a beutazási tilalom meghatározott határnaptól alkalmazandó.¹⁰⁷

64. kérdés Az Ön tagállama jelzi-e a Schengeni Információs Rendszerben (SIS) azt, hogy beutazási tilalmat rendelt el egy harmadik országbeli állampolgárral szemben? *Igen/Nem*

Kérem, pontosítsa, hogy;

- a) A jelzések szisztematikusan kerülnek be a SIS-ben; *Igen/Nem*
- b) A jelzések rendszeresen kerülnek be a SIS-be; *Igen/Nem*
- c) A jelzések eseti alapon kerülnek be a SIS-be; *Igen/Nem*
- d) Egyéb

A beutazási és tartózkodási tilalom elrendelése esetén (függetlenül attól, hogy az önállóan, vagy kiutasítás mellett történik) többnyire a hatóság rendelkezik a SIS figyelmeztető jelzés elhelyezéséről, azonban minden esetben a közigazgatási döntésben indokolja azt, mérlegelési jogkörben járva el. Amennyiben eltekint figyelmeztető jelzés elhelyezésétől, azt külön indokolja.

65. kérdés Amennyiben a kiutasítási határozat kibocsátására akkor kerül sor, amikor az illegális tartózkodásra a kilépéskor derül fény (lásd 4c. kérdés), az Ön tagállama alkalmaz-e a beutazási tilalmat? *Igen/Nem*

Kérem, röviden ismertesse a fontosabb kivételeket az általános szabály alól!

Lásd 6c. és 9b. kérdésre adott válaszokat.

66. kérdés Amennyiben a harmadik országbeli állampolgár figyelmen kívül hagyja a beutazási tilalmat az Ön tagállama ezt a tényt szabálysértésként vagy bűncselekményként értékeli?

- a) Igen, szabálysértésként.
- b) Igen, bűncselekményként.
- c) **Nem.**

Nem releváns.

¹⁰⁷ Harmtv. 47. § (7) bekezdés

67. kérdés Folytatott-e le az Ön tagállama bármilyen, a beutazási tilalom hatékonyságára vonatkozó értékelést? *Igen/Nem*

Amennyiben igen, kérem adjon meg bármilyen, a 7. táblázatban felsorolt kérdésekhez kapcsolódó eredményt.

10. Táblázat A beutazási tilalom hatékonysága

A beutazási tilalom hatékonyságának szempontjai	Nemzeti értékelés során feltárt (Igen/Nem)	Főbb megállapítások
Hozzájárul az ismételt belépés megelőzéséhez	Igen	Preventív hatása van.
Hozzájárul az önkéntes visszatérésnek történő megfelelés elősegítéséhez 108		
A beutazási tilalom költséghatékonysága	Igen	Költségek megtérülnek.
A hatékonyság egyéb szempontjai		Nem releváns.

68. kérdés Kérem, jelölje meg, hogy az Ön tagállama szembesült-e a következő kihívások valamelyikével a beutazási tilalom végrehajtása során és röviden magyarázza meg, hogy hogyan hatottak a beutazási tilalomnak a visszatérések hatékonyságában játszott szerepéhez!

12. Táblázat A beutazási tilalom gyakorlati kihívásai

A beutazási tilalomhoz kapcsolódó kihívások	Igen/Nem /Egyes esetekben	Okai
---	---------------------------	------

A beutazási tilalom az érintett harmadik országbeli állampolgár részéről történő megtartása	Egyes esetekben	
A beutazási tilalom betartásának ellenőrzése	Nem	
Más tagállamokkal történő együttműködés a beutazási tilalom végrehajtása során¹⁰⁹	Nem	
A származási országgal való együttműködés a beutazási tilalom végrehajtása során	Nem	
Egyéb kihívások		

69. kérdés Kérem, ismertessen bármilyen, a beutazási tilalom végrehajtásával kapcsolatos jó gyakorlatot az Ön tagállamában, beazonosítva amennyire lehet, hogy ki tekinti azt sikeresnek, mióta alkalmazzák a gyakorlatot, annak relevanciáját és azt, hogy annak hatékonysága bizonyított-e valamilyen (független) értékelésen keresztül! Kérem, hivatkozzon bármilyen információ forrásra, amely alátámaszsa azt, hogy a szóban forgó gyakorlat "jó gyakorlat" (pl. értékelő jelentések, egyetemi tanulmányok, NGO-k illetve nemzetközi szervezetek által készített tanulmányok, stb.)!

Nem releváns.

9. fejezet: Következtetések

70. kérdés Figyelembe véve a tanulmány célját, milyen következtetéseket vonna le a megállapításokból?

Összességében elmondható, hogy a kiutasítással és a visszaküldéssel kapcsolatos magyar szabályozás az uniós sztenderdeknél jóval szigorúbb előírásokat tartalmaz.

Magyarország a migráció szempontjából tranzitország, ezért a migrációval összefüggő visszaélésekkel szembeni hatékony fellépés érdekében jelenleg Magyarországon kiemelt kérdésnek számít az ország területlén illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok visszatérésének, illetve vissza nem térésének problémája, amely hangsúlyosan jelenik meg a kormányzati politikában is.

A kiutasítás határozat kibocsátására három hatóság/szerv is jogosult: a menekültügyi hatóság, idegenrendészeti hatóság, valamint a bíróságok. A kiutasítás határozatra vonatkozó szabályozás teljes mértékben összhangban van a Vissztérési irányelv előírásaival így különösen a felderítés,a

¹⁰⁹ Ez például a Schengeni Információs Rendszer használatával kapcsolatos problémákra és / vagy a közös rendszer hiányára vonatkozhat.

kibocsátás, az érvényesség illetve tájékoztatás tekintetében. A kiutasítási eljárásban a szökés veszélyének értékelése során a hatóságok megfelelően mérlegelik a megdönthető vélelem kategóriájába eső tényeket, illetve magatartásokat. Az önkéntes visszatérésre nyitva álló határidő alatt a szökés kockázata magas, amely ellen hatóságok nem tudnak hatékonyan védekezni, így a legnagyobb kihívást a hatóságok ez jelenti.

A kiutasítás határozatok kölcsönös elismerése nem jellemző, míg az Európai útiokmány kiállítása a hatóságok részéről esetleges (pl. afgán állampolgárok esetében a BMH állított ki ilyen útiokmányt).

A fent említett visszaélések és kockázatok kiküszöbölése érdekében kiutasítási eljárás során a hatóságok az egyéb alternatívák megfelelő mérlegelése mellett szisztematikusan alkalmazzák az őrizet jogintézményét, amelynek vonatkozó jogszabályai megfelelnek a Visszatérési irányelv előírásainak (pl. jogorvoslat, sérülékeny személyekkel kapcsolatos bánásmód, stb.). Ugyanakkor a 2015 óta fennálló migrációs nyomásra tekintettel többször kényszerült Magyarország a szabályoktól való megengedett eltérés (derogáció) időszakos alkalmazására.

A Harmtv. meghatározza a különleges bánásmódot igénylő személyek fogalmát és példálózó felsorolást tartalmaz a lehetséges személyi kör tekintetében ezzel is segítve azt, hogy a kiutasítási eljárás során sajátos szükségleteinek megfelelő bánásmódban részesüljenek. Magyarország az uniós elveknek megfelelően az önkéntes hazatérést preferálja és végső megoldásként tekint a kényszerű visszatérésre. Ennek megfelelően a kiutasítást elrendelő határozat átadásakor az tájékoztatni kell az irregulárisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt az önkéntes visszatérési programokban való részvétel feltételeiről és követelményeiről, valamint arról, hogy kérésére biztosítja a szükséges kérelmezési formanyomtatványokat, amelyeket a programban való részvételhez kitölteni és aláírni szükséges.

Végezetül a belépési és tartózkodási tilalom elrendelésére minden esetben egyedi mérlegelés alapján kerül sor.

71. kérdés Milyen jelentősége van az uniós szabályoknak a visszatérés hatékonysága tekintetében nemzeti szinten?

A visszatérésre vonatkozó ajánlások és a visszatérésre vonatkozó uniós Felülvizsgált Acióterv egyrészt a nemzeti visszatérési (idegenrendészeti) rendszerek hatékonyságának fejlesztésére irányoz elő cselekvéseket. Emellett a harmadik országokkal folytatott együttműködés fejlesztését is célozza a létező visszafogadási megállapodások végrehajtásának folyamatos monitorozásával, illetve új visszafogadási megállapodások megkötésével (Tunézia, Nigéria, Jordánia), Marokkó és Algéria meggyőzésével a visszafogadási megállapodások létrehozásának szükségességéről, harmadik országokban visszatérési kapacitás-fejlesztési programok beindításával. Ennek ellenére a Felülvizsgált Acióterv maga is kiemeli, hogy a jelenlegi statisztikák alapján ugyanazokkal a problémákkal küzdenek a tagállamok, semmilyen érdemi javulás nem történt a visszatérések terén ugyanis a végrehajtott kiutasítások száma továbbra is épp csak eléri a 40%-ot. A Bizottság a 2015-2016-ban benyújtott 2,6 millió menedékkérelemből eddig feldolgozott kérelmek elismerési aránya (57%) alapján 1 millióra teszi a kiutasítási döntés hatálya alá kerülő személyek számát. Fentiekre tekintettel Magyarország az Aciótervben a javasolt adminisztratív intézkedéseken is túlmenve; a menedéjjoggal és a kérelem benyújtásával kapcsolatos visszaéléseknek úgy próbálja elejét venni, ha azt a kérelmező csakis személyesen, és a kizárólag a tranzitónákban nyújthatja be, az ún. határon lefolytatott eljárás keretében. Ily módon a menekültügyi eljárásban, annak kijátszásával semmilyen módon nem nyílik lehetőség Magyarország és a schengeni térségen belüli jogszerűtlen tartózkodásra, és értelemszerűen - jogerős elutasító végzés esetén - a kiutasítás megghiúsítására sem. Így a 2017 tavaszán hatályba lépett új menekültügyi rendszer alkalmazásával így az Aciótervben foglaltak gyakorlati végrehajtása Magyarországon elenyészővé válik.

Forrásjegyzék:

1. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
2. a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (Met.)
3. a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (Harmtv.)
4. a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007 (V. 24.) Korm. rendelet
5. 1698/2013. (X. 4.) Korm. határozat Migrációs Stratégia és az azon alapuló, az Európai Unió által a 2014-2020. ciklusban létrehozásra kerülő Menekültügyi és Migrációs Alaphoz kapcsolódó hétéves stratégiai tervdokumentum
6. Schengen 2.0. Akcióterv, Migrációs Stratégia
7. http://www.kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/idegenrendeszeti_osszefoglalo_velemeney_kuria.pdf (letöltés: 2017. augusztus 16.)
8. Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
9. a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló 2008/115/EK irányelv